

Szőlőoltványok 2-3 éves gyökeres, pótlásra kiválóan alkalmas, továbbá európai sima és gyökeres, Delaware és más direkt-termő sima és gyökeres szőlővesszők, dísz- és gyümölcsfák a legjobb minőségben olcsó árban beszerezhetők

SZÜCS RESZVÉNYTÁRSASÁG SZŐLLŐTELEPEN BIHARDIÓSZEG. * Árjegyzék ingyen.

Német könyv

Magyarországról

Címe:

UNGARN

Land und Volk, Geschichte, Staatsrecht, Verwaltung u. Rechtspflege, Landwirtschaft, Industrie und Handel, Schulwesen, Wissenschaftliches Leben, Literatur, bildende Künste.

Megírásában a legelső rendű írók és tudósok működtek közre:

Berzeviczy Albert, dr. Cholnoky Jenő, dr. Marczali Henrik, dr. Polner Ede, dr. Magyary Géza, dr. Rubinek Gyula, dr. Gratz Gusztáv, dr. Alexander Bernát.

A könyv a német közönség számára készült, de sok tanulsággal olvashatja a művelt magyar közönség németül tudó része is.

Ára 10 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Alapította Szerkeszti
GYULAI PÁL HEINRICH GUSZTÁV

Egy-egy szám ára **30 fillér.**

Új sorozat:

1873-1877. szám:

HEINRICH GUSZTÁV

A DON JUAN-MONDA

1878-1880. száma:

JOÉL KÁROLY

A TÖRTENELEM ÉSZSZERUSÉGE

Fordította SAS ANDOR dr.

1881-1883. szám:

FRANKNÓI VILMOS

A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉSEK BEFOLYÁSA A KÜLPOLITIKÁRA

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

A MAGYAR KÖNYVTÁR Szerkeszti **RADÓ ANTAL**

új füzetek:

885-886. szám	887-888. szám
MARIVAUX	MAUKS KORNÉLIA
SZERELEM JÁTEKA	Képek Mikszáth Kálmán életéből
Vigjáték 3 felvonásban	Érdekes intimítások a nagy író életéből
Fordította RADÓ ANTAL	
A legszebb francia rokokó-vigjáték	
Ára 80 fillér	Ára 80 fillér

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa** ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. **A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.** Gyúszesetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Vidám perczeket szerez magának, ha elolvassa

ZSOLDOS LÁSZLÓ

új könyvet. Címe:

AZ ÜRGE

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN

Vadászsportot űzők akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb”

czímű egyedüli magyar nyelvű ebtenyésztési szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 20 kor., félre 10 kor., negyedévre 5.— K, egyes szám ára 60 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

A koronázás évfordulójára jelent meg

A Társaság Király-száma!

A Király-szám ünnepi kiállításban emlékezik meg a koronázás első évfordulóján az ifjú magyar királyról, 54 oldal terjedelemben, közel 100 pompás képpel díszítve, színes boríték-rajzzal. — *A magyarság albuma* ez a szám, mely képben és írásban is a király életét, békés ünnepeit s háborus hétköznapjait mutatja be az olvasónak. A gyönyörű képeken kívül szövegrésze is előkelő, az uralkodóház néhány tagja s több politikai és irodalmi kitűnőségünk irt cikket a Király-szám részére.

3 kor. beküldése után, bérmentve küldi

A Társaság kiadóhivatala
IV., Reáltanoda-utca 18.

Új aktuális könyv!

NEUMANN KÁROLY dr.

VÁMTARIFA ÉS VASUTI DIJSZABÁS

Kereskedelempolitikai tanulmány

Ára 4 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN

8. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL** BUDAPEST, FEBRUÁR HÓ 24.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármelegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 80 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 40.— korona. Félre — 20.— korona. Negyedévre — 10.— korona. Külföldi előfizetésekhöz a postai ág meghatározott viteldíj is csatolandó.

AZ UKRÁN BÉKEKÖTÉS JEGYZŐKÖNYVÉNEK ALÁÍRÁSA BRESZT-LITOVSKÉBAN FEBRUÁR 10-IKÉ HAJNALÁN. — Buda felvétele (A béke-okiratot a képen Radoszlavov bolgár miniszterelnök írja alá, jobboldalt mellette áll Gratz Gusztáv külügyminiszeri osztályfőnök, volt magyar pénzügyminiszer.)

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

A leány az ifjú arcára emelte szemrehányó szemét, aztán kifakadt.

— Ez nem szép magától! Ez azt bizonyítja, hogy most sem bízik bennem, hogy lekicsinyel, megvet, ezután is kerülni akar.

— Nem, nem a világot sem, — hebegte Ervin.

— Akkor győzzön meg róla, hogy őszintén beszélt, ígérje meg nekem, hogy minden étkezésnél jelen lesz a — kedvemért.

Ervin összeresztte a nagy követelésre, de egyebet nem tehetett, megígérte a leánynak, hogy teljesíti kívánságát.

Nagyon fel volt hevülve, midőn szobájába visszatért. Minden idege vibrált, fájt a szeme, mintha a napha nézett volna. Magára zárta az ajtót s frászalához ült. A remek antik bútor egy rejtett fiókjából fényképet vett ki. Csomó újságpapírosba csomagolta a képet, aztán felállott s a kandalló elé térdelt. Beledobta a csomagot s meggyújtotta. A papíros lobbot vetett, de nem égett el egészen, a láng nem akart beharapni a leányképe, melyet el kellett pusztítania. A fiatal gróf új meg új gyufát gyújtott s a magát megadni nem akaró fényképet apránként hamvasztotta el; kezét bezsokolta, körmét megégette, mire befeszte vandál munkáját. De nem érzett testi fájdalmat, azt sem vette észre, hogy sietségében egy vas csipetűre térdelt, könyeit, melyeket a fojtó papírfüst csavart ki a szeméből, sem törülte le, azokon bámult bele a lassan hamvadó sötétvörös tűszöke sokáig merőn. Mindaddig, a míg szürke hamuvá nem vált a leánykép, a kandalló sötét torkában, azontúl is. Akkor föltápáskodott végre s megmarkolta mellényét a mellén, mintha szívéből is ki akarta volna tépni a leány képmását... Mely lélekzetet vett... Adieu Boriska, — gyűgyögte magában — Boriskám, adieu!... Összeresztte, mint a tettenért bűnösök. Valaki kaparászott az ajtaján, Némi habozás után ajtót nyitott.

A tiszteletes úr állott előtte.

— Bocsánat, méltóságos uram, ha netalán zavarnám...

— Parancsoljon velem, tessék belépni.

A pap belépett s gyanakodva szaglászta a szobában terjengő égett papírszagot.

— Pár újságot égettem el a kandallóban, — előzte meg Ervin a tiszteletes kérdésökösödését — csak nem gondolta azt, hogy azért akartam begyújtani, mert fázom.

S dideregve összegubbaszkodott, mintha csak ugyan fázna.

— Rossz színben van a méltóságos úrfi, — jegyezte meg a vasok tapintatú pap fejét csóválva — mintha csakugyan a hideg lenné... De nem azért teszem tiszteletemet — korigálta ki medvebösszerűen tapintatlanságát — nem azért jöttem ide, hogy kellemetlenkedjem méltóságodnak, hanem hogy megköszönjem, krák, krák...

Elkrárogta mondata végét.

— Nem tudom, mit akari mondani, — előzte meg a fiatal úr a tiszteleteset másodsor is — csak annyit tudok, hogy nincs mit köszönnie.

— Tulajdonképpen nem is az a helyes szó — hagyta helyben a tiszteletes hálát vigyorgó arccal — bámulatomat kellett volna kifejeznem méltóságod előtt, azon való elragadtatásomat, hogy nem ellenzi édesatyjának a kegyelmes úrnak választását, nemhogy, de még a segítségére is siet, hogy az én habozó liba leányommal szemben szószólója legyen. Ez egy nagy ritkaság — állította tiszteletes úr — egy lélektani csuda abban a kényes levegőben, a melynek a származási gőg élenye, — deklamálta — a méltóságod nagy lelke legyőzte az előítéletek sötétjét s lelke tűzével faklyát gyújtott az örök emberszeretet oltárán... Ezt meg kellett mondanom — fejezte be végre tirádját.

Ervin nem reflektált a himnuszra, megvetette a frázist és a pót.

— Foglaljon helyet, tiszteletes úr.

— A világot sem, igen sietek — állította a boldog apa, de azért beleült a fejébe töltsékbe. — Ma együtt vacsorázunk, ugy-e? — kérdezte elégedetten egymásba dörzsölve kezeit. — Mondta a leányom, hogy ezentúl minden étkezésnél szerencsénk lesz méltóságodhoz, valamaddig el nem utazik... Mi még tovább maradunk valamivel — lafalyolta — Borcsi, az a kényes kis macska mindenféle cifra ruhákat rendelt, addig nem akar haza menni, míg valamennyit nyélbe nem üt a szabó.

Erre sem tett Ervin megjegyzést. Tüzes pléhen állott s szeretett volna menekülni a szószátyár papocskától, félt a feneketlen kérdéseitől. De egyéb dolga is volt...

— Nem mennek ma a színházba, tiszteletes úr?

— Nem, eszünk ágában sincs, kényelmetlen a színház, még a páholy is, nem lehet benne pipázni.

Jó félórát tartott, míg az elszelcsedett tiszteletes végre kifogyott a szóból s alázatosan ajánlotta magát.

Ervin nyomban frakkot öltött magára s előállította gépkocsiját. A hallban találkozott atyjával, a ki ugyancsak full-dressben szintén kifélt igyekezett. Az öreg sas nagyon megörült a fiókjának, jó egy éve nem látott rajta estélyi ruhát.

— Szervusz, kisöcsém, hová parkodol? Melegen megrázta fia kezét s megtapogatta a vállát.

— Így szeretlek látni, öregem, járó társaságba, szeresd az embereket, hidd el, nem olyan rosszak, mint a milyeneknek látszanak. Csak el kell nézni a gyöngéjüket, — tanácsolta — senki sem tökéletes, engem például a külsőségekből itélve szívtelen zsarnoknak gondol mindenki, pedig hidd el, nem egy ember van a világon, a ki előtt szívesen meghunyászkodom, a kiért a tűzbe ugranám... az egyik például te vagy, a másik a kis Babette.

A fiú apjára mosolygott.

— Nekem ne magyarázd, apám, én jobban ismerlek, mint te magadat.

Az öreg gróf kerülni akarta az érzélgősséget; belesuhintott a levegőbe és cinikusan nevetett. A lépcsőház alján valahogy mégis belemászott a szentimentalizmus ingoványába. Akaratlanul megcsurrant a szíve.

— Jó fiúcska vagy, Ervin, büszke vagyok rád, ha megnősülsz, én leszek a világ legboldogabb embere.

— Én meg akkor leszek boldog, ha te nősülsz meg — állította a fiú biztatón atyja szemébe nézve.

— Csakugyan? — Tiszta szívből mondom.

Várday újból megragadta fia kezét.

— Tudom fiam, te nem tudsz másképp... azonban szeretném, — tette hozzá némi habozás után, — ha szíved óhajátársó tudomása lenne Babettenek is.

— Mit megmondtam neki.

A vén sas megállott pillanatra, úgy nézett fel a fiára, mint valami felsőbb lényre.

— Egyszóval megelőztél, — konstátálta mosolyogva — kitalálád a kívánságomat.

Hirtelen kirántotta kezét a fiából és előre sietett, mert érezte, hogy előbb-utóbb elérkeznek.

— Szervusz Ervin, jól mulass, fiam.

Már bent ült kocsijában, a melybe két telivér amerikai ügét volt befogva, (ki nem állhatta az autót), midőn fia gépkocsijához érkezett.

— A kaszinóba! — rendelkezett az apa a maga kocsisával.

— A várba hajtson! — parancsolta soffőrjének a fiú.

A gépész egy félreeső utcában, komor egyemeletes ház előtt állította meg a gépet, aztán belőle

kiszállott ura utasítása értelmében az Uri-utcába robgott, hogy gazdáját ott várja meg.

Ervin becsengett az ódon, igénytelen s mégis palotaszabású házba s belépett egy vén szurtos férfieseléd által feltárt kapun.

— Itthon van a méltóságos báró úr?

— Igen, várta a gróf urat, — morogta a vén eseléd.

— Megkapták a virágokat?

— Hoztak vagy négy nagy papírskatulyát, lehet, hogy virág volt bennük, — mondta a portás közömbösen.

Ervin fölsietett az emeletre s kopogás nélkül benyitott a legelső lépcsőházi szobába. (Az ódon házban minden ajtó mindig nyitva volt, csak a kapu volt állandóan, éjjel-nappal zárva.)

A szoba lakója, egy pergamenarézű püpos emberke, vendége elé sietett.

— Isten hozott, Ervin, sejtettem, hogy végre-
valahára felkeresed öreg magányos barátodat.

Nem volt öreg a kis püpos, csak úgy mondta, mindössze harmincz-harminczkétéves lehetett.

— Miből sejtetted? — kérdezte Ervin.

— Négy hatalmas papírdobozt hoztak ide — magyarázta a házigazda, — én nem rendeltem, tehát csak te küldtetted hozzám, mert más emberrel nem érintkezem, — mondok, a skatulyák után elkövetkezel magad is, hogy rendelkezess velük... Tiszta munka.

Ervin bólintott.

— Hol vannak a virágok? — kérdezte mohón.

— Miféle virágok?

— A dobozokban virágok vannak.

— Az, — esudálkozott a kis püpos, — újabban botanikával foglalkozol?

— Nem — válaszolt a fiatal gróf szemét le-
sütve — a leány számára rendeltem a virágokat.

Az apró szatir aggodalmasan csóváltatta idétlenül nagy fejét.

— Már megint visszassütyedtél a lápba! — kurrogta. — Végkép legyőzni sohasem fogod magadat?

Ervin hevesen tiltakozott barátja szavai ellen.

— Csalódlod, Sándor, — állította szinte sértődötten, — ellenkezőleg áll a dolog: most már teljesen bízom magamban, tökéletesen tisztában vagyok vele, hogy kigyógyultam végtelen szerelmemből, csupán testvéri, vagy mondjuk: *fiú* szeretettel fogok a leányra gondolni; a leány — magyarázta, — a leány ugyanis atyám felesége lesz.

Csend.

A rút kis gnóm ráncos arca csalódlást, rosztalást tükrözött. Jó pár másodpercig tartott, míg szóra váltotta gyanakodó gondolatait.

— Jól ismered te magadat, Ervin?

— Eleget szenvedtem ahhoz, hogy megismerjem magamat.

— Azt csak úgy hiszed — állította Sándor báró — a szenvedésnek beljebb van a határa, mint az önmegismerésnek, a szenvedés véget ér a fizikai halállal, az önmegismerés attributumai határtalanok, végtelenek.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Azt, hogy dörén állatod magadat, — mondta a püpos úr kemény határozottsággal, — azt, hogy azzal a házassággal még nincs számodra eltemetve a leány, azt, hogy így még rosszabb, veszedelmesebb lesz a helyzeted, mint annak előtte.

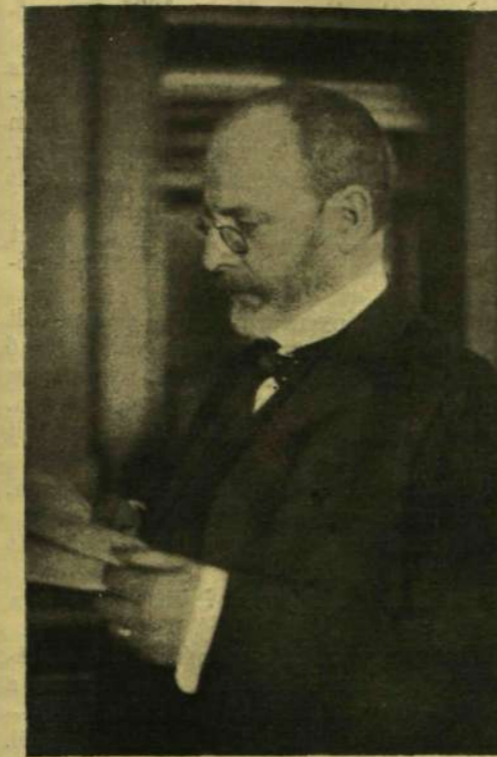
— Ilyesmivel engem csak meggyanusítani is! — háborodott fel Ervin barátja szavain. — Mi okot adtam neked arra, hogy kételkedjél a jellememben?

A sárga gnóm vállat vont.

— Nincs itt jellemről szó.

— Csak nem gondold, — folytatta Ervin lázongását, — hogy mostoha anyámról bűnös szemmel fogok rátekinteni, hogy lábbal fogom tiporni az isteni törvényeket!

— A bárót csöppet sem hozta ki penészes leg-
májából barátja háborgása.

Veres felvétel.

GRÓF KHUEN HÉDERVÁRY KÁROLY.

— Ül le, Ervin és ne haragudjál... Többet nem értem a tételt, mert látom, hogy kínos neked és mert tudom, hogy úgyis hiába való lenne. Majd kisüti az idő, melyikünknek volt igaz... Most csak azt mondd meg, hová vitessem virágjaidat. S hogy titokban küldöd-e őket, vagy meg akard magadat nevezni?

— Nem, nem akarom, — mondta Ervin mohón, — annak nem lenne semmi czélja.

— S így mi czélja van? A virágot értem.

Ervin zavarba jött.

— Megirtam neked: Indiába utazom, azok a virágok az én búcsúvirágjaim.

— Helyes, — konstátálta a kis püpos, — azok a virágok búcsúvirágok, egy drága emlék sírjára szántad őket. Ugy-e eltaláltam a gondolatod?

— Ugy van, Sándor.

— Tehát — folytatta a gnóm — elküldöm a virágot a leánynak, illetve becsempésztetem a szobájába, hogy sejtelve se legyen róla, ki küldte. Ezt akard?

— Igen ezt.

— Hol van szállva a leány?

— A mi vendégünk, a püjával együtt.

— Mikor szokott a leány kimenni?

— Délután.

— Rendben van, mire visszatér sétájáról, szobájában lesz a virág. Helyes?

Ervin kezét nyújtotta barátjának.

— Köszönöm, Sándor. Te vagy az egyedüli ember, a ki, ha akarja, megért engemet... Köszönöm.

— Nincs mit — hártotta el magáról a báró barátja háláját teljesen megváltozott kedélyes hangon, — ennyivel tartozom neked, többel is, mert te viszont az egyedüli ember vagy, a ki nem tart engem gonosznak vagy legalább is bolondnak. Remélem — terelte át a beszédet a mindennapi élet porondjára, — remélem, megiszol nálunk egy csésze teát, anyám örülni fog.

— Köszönöm — fogadta el Ervin a meghívást — épen édesanyád önméltósága tiszteletére vettem magamra a frakkot.

— Azt jól tetted — s szinte kedvesen nevetett a kis szatir — mama tart az etiketre, azt a világot sem engedi el... Bejelentselek?

— Kérlek.

A házigazda csöngett.

Perez mulva becsoszogott az ajtón a szurtos háziszolga.

— Vegyen magára libériát, — parancsolta a gazdája — s az ezüsttálzát is hozza be, névjegyet fog a bárónéknak prezentálni.

A vén Cerberus kicoszogott, mag vissza-
csoszogott a rendelt habitusban s ezüsttálzával a kezében.

Ervin barátja felszólítására rátette névjegyet. Ot percz alatt megjárta a szolga a báróné szalonját is.

— A méltóságos asszony szívesen látja méltóságokat egy csésze théra.

A férfiak felállottak, hogy eleget tegyenek a meghívásnak. Hatalmas, fényes antik bútorokkal, különböző színű brokát-selyemmel bevont garnitúrákkal, keleti szőnyeggel, gobelinnel s képpel túltöltött szalonba léptek.

Hosszú uszályos, világos selyemruhában mélyen kivágott derékban negyvenévesnek látszó, de valójában jóval idősebb dáma fogadta őket, kegyes, leereszkedő sóhajással, édesen mosolyogva, mint valami rooco-korbéli hercegzasszony. Türeményszerű volt, nemesak fölépése, a szépsége is. Egész lénye inkább Alomországba illett volna bele, csuda pálmák, lótuszvirágok közé, vörösbrokát arannyal átszőtt baldachin alá. Szobája miliójében, ha fényűző volt is az, határozottan deplazirozottnak tetszett. Hát még a hangja, szava. Érzéki allhangon beszélt rég elmúlt dolgokról, de azzal az élénkséggel, a melylyel a legfrissebb újdonságokat szokás feltálmni. Ha a férfiak akarva vagy akaratlanul a jelen problémáira, vagy eseményeire tereltek a társalgást, értelmetlenül nézett maga elé s csudálkozva hallgatott...

Tébolyodott volt a szegény asszony; a tragikus homály akkor borult az agyára, midőn Sándor fia megszületett: püposan, éktelen arccal jött a napvilágra. A boldogtalan világ-szép asszony eleinte nem akarta elhinni, hogy ilyen fiút szül s később, midőn anyai ösztöne rávezette a valóságra: nem magát a tényt szokta meg az agya és lelke, hanem annak ellenkezőjét szuggerálta magába. Hatalmas daliának látta kores magzatát, előkelőnek, szépnek, olyannak, a milyen az ő gyermekének lennie kell. Egyszóval megtébolyodott szegény. Megtébolyodott s mélyen érző gyermeke lelkét örök időkre keserűvé, emberkerülővé tette a tragédiájával.

Íme, ilyen volt az Ervin gróf egyedüli bizalmas barátja, ilyen az egyetlen milió, a melyben a fiatal gyágúr otthon érezte magát.

IV. Bimbóhasadás.

— Babette, gyönyörű idő van. Jössz velem a Gellérthegyre?

Borcsi beleegyezőleg mosolygott, de azért nem mert igent mondani, csillogó szemével

atyját kérdezte meg, való-e a nagyúr ajánlatát elfogadnia.

A tiszteletes úr azonban elkapta tőle a fejét, illetve belelógatta a tényérjába s minden figyelmét a rajta levő sonkára s pástétomokra fordította.

— Ha apa is jön, örömmel megyek, — válaszolt a leány, látva, hogy atyja kerülni a tekintetét.

— Én a Gellérthegyre! — riadt fel a sonkapszító öreg úr. — A halálokat akarod, te leány?

Várday elnevette magát.

— Ugy látszik, tiszteletes úr nem szereti a hegyeket.

— Nem, nem... Jobb a lapon. Repülő gépen utazni s hegyre mászni akkor sem fogok, ha kerget a tatár, az nem becsületes embernek való.

— Nekem ugyan megadta — tréfálkozott a nagyúr — mert én ugyan nekimegyek a hegynek, sőt már röpültem is.

— Ezerszer bocsánatot kérek — kapált vissza tiszteletes úr, — nem úgy értettem, azt akartam mondani, hogy a hegymászás gusztos dolga, én, teszem, igen respektálok a hegyeket.

— Remélem Babette, e tekintetben nem ütött magára... Elengedi velem Babettet?

— Természetesen, kegyelmes uram, csak ki-tüntetésnek vehetik.

— Én meg örömmel megyek — szolt bele Borcsi a tárgyalásba, — épen ma készült el a sétaruhám, egy emnivaló, szemtelen kis kosztüm, a mi cipőmíg sem ér le.

— Botrány, — jegyezte meg az apa tréfásan, — nem szégyelled magadat!

Borcsi nyilván csöppet sem szégyelte magát, engedelmet kért, hogy átöltözhessek, aztán kiszaladt. Atyja még mindig ott ült a reggeli theasztalnál, midőn új kosztümjében visszatért.

— Rendelkezésre állok, kegyelmes úr.

A kislány bokorugója csakugyan módelett rövidre sütt, a kecske igen kimélte a szövetet, midőn megszabta. Tiszteletes úr megcsóválta a fejét, a gróf ellenben tapsolt.

(Folytatás következik.)

SZERETNÉK HAZAMENNI.

Szeretnék hazamenni, Ablakban könyökölve Bámolni régi képet Karácsonyfa tövében De nekem nincs hazám, Némi, hogy hull a hó, Az öreg falakon, Aranyvasút szalad, Egy kezét megcsókolni, Hátul a kályha dörmög, Petőfi írja versét, Én még sohasem ültem De nekem nincs anyám. Az öreg atlató. S mereng a szavakon. Karácsonyfa alatt.

Galamb hogyha lehetnék, Szárnyammal megzörgetném Szeretnék hazamenni, Fényes tollú, fehér, Az alvó ablakot, De nekem nincs hazám, Erdőn-mezőn ki átszál Hazajöttem, oh lelkem, Egy kezét megcsókolni, S repülve hazaér: Már ne aludjatok! De nekem nincs anyám.

Ambrus Balázs.

GRÓF KHUEN HÉDERVÁRY KÁROLY TEMETÉSE.

ABDUL HAMID.

Néhány rövid nekrológ, s a trónjavesztett szultán most már végképen elvonult a történelem csónak birodalmába. A letűnt évtizedek szereplőit méltatni most alig van idő. Abdul Hamid emlékének néhány percze mégis megállunk. Nemcsak azért, mert nagy tévedései mellett is jelentékeny uralkodó volt, hanem mert a magyar nemzet iránt mindig őszinte barátsággal és szeretettel viseltetett. Ebben a tekintetben régi török hagyományok éltek tovább benne, hagyományok, melyek már a Rákóczi-korszak idején menedéket és testvéri fogadtatást biztosítottak török földön bujdosóinknak. Ki az, ki Rodostó emlékét elfelejtheti?

Nagy barátja volt a magyar nemzetnek Abdul Hamid atya, Abdul Madsid szultán is, ki 1849-ben, az orosz beavatkozás idején segítségére akart kelni testvér nemzetünknek s már kiadta a parancsot Omer pasának, hogy keljen át hadtestével a Dunán. Stratford Canning, Anglia konstantinápolyi követe akadályozta meg az utolsó pillanatban a nagy eseményt, mely lángba boríthatta volna Európát. Abdul Hamid hét éves gyermek volt akkor s fogékony lelkére nem maradtatott minden hatás nélkül az a szellem, mely atyja udvaránál uralkodott. Még döntőbb hatással volt szimpátiájára az a lelkes mozgalom, mely az orosz-török háború idején, a török nemzet és Abdul Hamid szultán legnagyobb megpróbáltatásának napjaiban, az egész magyar nemzetet nyíltan a török testvérnép pártjára állította. A diszkard, melyet a magyar ifjúság Plezna hősnének Konstantinápolyba vitt s a szofták budapesti látogatása feledhetetlen emlékei e napoknak.

Abdul Hamid szultánt mélyen meghatotta magunkartása. Nem is mulasztott el azontúl egy alkalmat sem, hogy ki ne mutassa hozzájuk való barátságát. A magyar történelemnek Törökországban lehető gazdag kútforrás készsége nyitotta meg történetírónk előtt s Mátyás király könyvtárának maradványaihoz tizenkét Korvinát küldött ajándékkul a nemzetnek. (Tahir bey, a szultán küldötte Bécsbe, Ferencz József király kezéhez vitte a nemzeti ereklyéket. Arany János egy szójátékkal fejezte ki, hol kellett volna átadni a Korvinákat: «Ta, hier, bey», mondotta tréfásan, a mit komolyan gondolt.)

Ezredévi kiállításunknak volt egy érdekes csoportja, melyet Abdul Hamid szultán küldött fel Konstantinápolyból s állítatott ki: a török hódoltság idejének harci emlékei, régi

ABDUL HAMID.

magyar ágyúk, hadiszerek. Ő volt, ki átengedte a nemzetnek Rákóczi, Thököly, Bercsényi és Zrínyi Ilona hamvait. Őszintén örült, ha a magyar nemzetet szemben jelét adhatta rokon-érzésének.

Mégis volt egy magyar név, melynek hallatára mindig elborult az arca. Ha Kállay Benjámint nevére ejtette ki előtte valaki, a szultán mindig elfordult, jeléül, hogy Bosznia okkupációjának emléke fájdalmasan és kellemetlenül érinti. Eszébe juttatta ez a név is, mily sok csapás érte őt és Törökországot harmincz s egynéhány évi uralkodása alatt. Az 1877-78-iki orosz háború súlyos veszteséggel végződött. Batum, Karsz orosz birtok, Bolgárország fejedelemség, Keletrumélia autonóm tartomány lett s később, 1886-ban egyesültek. Románia és Szerbia fejedelmei, a szultán egykori vazallusai, királyi koronát tettek fejükre, Bosznia és Hercegovina magyar-osztrák kormányzás alá került, Egyiptomot Nagybritannia, Tuniszt Franciaország vette el tőle. Macedoniában ismét lázadás dúlt, melylyel tehetetlenül állt szemben Abdul Hamid és kormányja. Kréta szintén autonómiát kapott, Arabia örökké nyugtalanította. Egészen megváltozott a török birodalom képe Abdul Hamid uralkodása alatt,

melynek egyetlen fénypontja az 1896. évi győzelmes görög háború volt.

Életének tragédiáját az 1909. év április 27-ikének napja tetőzi be, mikor a török parlament küldöttei tudtára adták, hogy nem uralkodója többé az oszmán birodalomnak. Esszad pasa, a képviselőház tagja, így szólt hozzá:

— Eljöttünk, közölni veled, hogy a nemzet a sejk-ul-islam fetvájával megfosztott trónodtól.

Abdul Hamid lényének mindig a félelem volt egyik alapvonása. Esszad pasa szavai retentő hatással voltak reá. Megrázkódott és görcsös borzadály futott át arcán és egész testén. Kínos hallgatás következett. Aztán megszólalt a szultán:

— S az életem? — kérdezte rekedt hangon. Esszad pasa így felelt:

— A nemzet nem es és nagylelkű, nem hozott határozatot az életed felől.

Abdul Hamid lehajította fejét, aztán újra megszólalt:

— Mindig úgy szokták mondani. S a család? Együtt akarok maradni vele. Kérem a nemzetet, — folytatta azután esedéki hangon — hogy a Csiragan-palotát jelölje ki lakóhelyemül. Ott születtem és ott ápoltam harmincz éven át testvérhátyamat, Muradot.

Senki sem válaszolt. A szultán bátorságot merít, gondolkodik, keresi a megfelelő szavakat multjának igazolására.

— Annyi jóval voltam a nép iránt, de a nép azt nem ismerte el. Nem felejtette el a nép már a görög háborút is? Az alkotmány kihirdetése után egy pillanatig sem haboztam, hogy megtartom eskümet s ha akad néhány alávaló ember, azokat kellett volna megbüntetni. Azt, hogy idegenkedem a vérontástól, nem bizonyítottam-e be azzal, hogy egyetlenegy puska-lövést sem tettem a Jildiz-kioszkból? Nem tagadtam-e meg jóváhagyásomat számos halálos ítélet végrehajtásához? Ha néha-néha mégis hozzájárultam, feltétlen szükségből tettem.

Senki sem felel, hallgat mindenki és Abdul Hamid megéri e némaság szörnyű jelentőségét. Felsőhajt s így kiált:

— Mit tehetek? Allah rendelte így.

E pillanatban sirva fakad az új Abdul Rahim herceg, Abdul Hamid fia, ki végig-hallgatta az egész jelenetet egy spanyolfal mögül. Hiába igyekezett visszafojtani könnyeit, behallatszik a terembe szókása. A szultán egy pillanatig odanéz és szemében megcsillog két nagy könnyecske, talán az első könnyecske életében... — a.

nyerésére s másokat is csábítottak. Csakhamar köztudomású lett, hogy a szigorított fogság enyhébb, mint az internálás. Jobb és több élelmet adnak, az örök ügy bannak velük mint katonákkal, szóval udvariasabbak, mint fent a foglytáborban, egész nap sétálhat az ember az udvaron, az emeletéken, honnan nézheti a várost, az utcát, a járókelőket, míg a foglytáborban még csak veret sem lehet látni.

Egyszerre nagyon felszaporodott a kihágások száma, az összes katonai börtönök internált özivilekkel voltak tele. A parancsnok gondolkodóba esett. Mi az? Megbolondultak a németek? Parancsot adott a sergentyeknek, hogy tudják meg a megvadulás okát, a mi sikerült is. A parancsnok gondolt nagyot és merészet, egyszerre csak nem büntetett meg senkit. Százzal állt, tolongott a fogoly a kerl ések körül, hoztak ládákat, székeket, úgy bámultak a torony irányába, a sergentyek csak nevettek rajuk. Mi az? gondolkoztak a jó németek, nem lesz ezért büntetés? Nem lett. Ahá, gondolta az egész tábor, frunk sértő leveleket haza, szidjuk bennük az ánglust, mint a bokrot. Majd lesz akkor büntetés. Írtak is borzalmas dolgokat. Visszakapták a leveleket azzal a megjegyzéssel, hogy a cenzor ilyen hangú leveleket nem továbbíthat. Még csak a parancsnokhoz sem hívták őket érte. Mi az, kérdezték egymástól, hát már ez sem használ? Megbolondult a kommandant, hogy nem akar büntetni senkit? Verekedni fogunk, adták ki a jelszót a matrózok. Valóságos csaták folytak a táborban, egyiknek betörték az orrát, ezt megrohanták s a vérrel a saját arcukat, ruhájukat, kezüket, ilyen állapotban odakergettek egymást a parancsnoki iroda közelébe s ott pokoli lármá mellett parázs verekedést rendeztek. A parancsnok kiszaladt s nézte ezt a vérben megfürdött hadat. Bevezényelte a fegyveres őrséget, a mely összefogosta valamennyit. Mikor előtte álltak, látszott, hogy küzd magával, ez már még sem járja, ezek agyonverik egymást és ő mégis felelős értük. Ráírvált hát a véresképű s rongygyá tépett ruházatú hadra: gazemberek, ha ez még egyszer megtörténik, szigorúan meg fogom magukat büntetni! Most pedig takarodjanak.

A derék matrózoknak földbe gyökerezett a lábuk a csodálkozástól, egyikük felkiáltott hol a büntetés? Be kell szagatni egy pár fejet, mondták s a kiknek haragosaik voltak, meg is tették. Erre a parancsnok becsukta a sorkantint, de dutyiba nem küldött senkit. Egyszerre nagyon csendes lett a tábor, nem verekedett senki, nem írtak botrányos leveleket. Ha nem volt büntetés, nem volt érdemes vétkelni.

Londonban, az Alexandra Palaceban lévő táborban teljesen mások a viszonyok. Itt kivéve az átmeneti foglyokat, a melynek mi, hazaküldésre várók is voltunk, csak azok vannak internálva, kiknek angol feleségük van. A foglyoknak a táborot elhagyni, a városba kimenni szintén nem szabad, de a helyett meg van engedve, hogy a feleség vagy gyermek hetenként egyszer meglátogathassa a férjét vagy apát egy nagy közös teremben. Minden délután két és négy óra közt hangos élet van itt, asszonyi

lálkozott vele, a derék fiú jó reklámot csinált nekem. Ismerőseinek, barátainak ajánlott, hogy rendeljenek nálam arcképet. Hamar híre ment, hogy az új magyar festő két óra alatt megfest egy arcképet. Jön hozzám egy magyar, a ki vel hamarosan kisütöttük, hogy együtt jártunk iskolába, csak ő egy osztálylyal volt előttem. «Meg tudná-e festeni a feleségemet a vizit alatt?» kérde tőlem. Vállaltam a megbízást.

Már én akkor két és fél éve nem láttam nőt s különös érzés volt, hogy most egyszerre százzal van körülöttem. Ennyi szép nő közt nagyon gyorsan eltelt másfél óra s nekünk vissza kellett menni a búzós, piszkos hálóterembe. Itt az egyik szomszédom egy matröz, a másik egy csirkefogó, a ki nyíltan beszél, hogy a háború előtt lopásból élt. Mellette fekszik egy angol újságíró munkásvezér, ide csukták a németek közé, mert kormányellenes cikkeket írt és véletlenségből Németországban született. Most szorgalmasan tanulja a németet. Utána jön egy börszár, e mellett valami szegény galicziai zsidó és így tovább. Most, ennyi szép asszonyval való társalgás után érzem nagyon, milyen rettenetes évekig elzárva lenni az életből, a külvilágtól.

Egy rendfentartó angol katona jön hozzám, leül az ágyamra, titokzatosan kezd szuttgni: «Én rájöttem a turpiságukra. Maguk azt mondták a parancsnoknak, hogy maga nem tud angolul, csak hogy a férjjel elchesszen azt az asszonty lefesteni. Tegnap maga milyen nyelven beszélt velem, nem angolul? Adjon egy fél fontot s befogom a számát. Megalkudtam vele öt shillingbe, erre békét hagyott.

— Gut'n áppet Herr Nági! — mondta aztán szolgám, elibem rakva egy darab száraz sajtot s egy csésze párolgó löttyöt.

— Mi az, kávé, vagy tea? — kérdeztem.

— Tea, — felelte ő.

En megittam, a nélkül, hogy meg tudtam volna állapítani, igazat mondott-e ez a becsületes német matröz.

Kémeri Nagy József.

TEREM A LONDONI ALEXANDRA-PALACE-BAN, A HOL 800 INTERNÁLT ALUDT.

Londonban, az Alexandra Palaceban lévő táborban teljesen mások a viszonyok. Itt kivéve az átmeneti foglyokat, a melynek mi, hazaküldésre várók is voltunk, csak azok vannak internálva, kiknek angol feleségük van. A foglyoknak a táborot elhagyni, a városba kimenni szintén nem szabad, de a helyett meg van engedve, hogy a feleség vagy gyermek hetenként egyszer meglátogathassa a férjét vagy apát egy nagy közös teremben. Minden délután két és négy óra közt hangos élet van itt, asszonyi

lálkozott vele, a derék fiú jó reklámot csinált nekem. Ismerőseinek, barátainak ajánlott, hogy rendeljenek nálam arcképet. Hamar híre ment, hogy az új magyar festő két óra alatt megfest egy arcképet. Jön hozzám egy magyar, a ki vel hamarosan kisütöttük, hogy együtt jártunk iskolába, csak ő egy osztálylyal volt előttem. «Meg tudná-e festeni a feleségemet a vizit alatt?» kérde tőlem. Vállaltam a megbízást.

Már én akkor két és fél éve nem láttam nőt s különös érzés volt, hogy most egyszerre százzal van körülöttem. Ennyi szép nő közt nagyon gyorsan eltelt másfél óra s nekünk vissza kellett menni a búzós, piszkos hálóterembe. Itt az egyik szomszédom egy matröz, a másik egy csirkefogó, a ki nyíltan beszél, hogy a háború előtt lopásból élt. Mellette fekszik egy angol újságíró munkásvezér, ide csukták a németek közé, mert kormányellenes cikkeket írt és véletlenségből Németországban született. Most szorgalmasan tanulja a németet. Utána jön egy börszár, e mellett valami szegény galicziai zsidó és így tovább. Most, ennyi szép asszonyval való társalgás után érzem nagyon, milyen rettenetes évekig elzárva lenni az életből, a külvilágtól.

Egy rendfentartó angol katona jön hozzám, leül az ágyamra, titokzatosan kezd szuttgni: «Én rájöttem a turpiságukra. Maguk azt mondták a parancsnoknak, hogy maga nem tud angolul, csak hogy a férjjel elchesszen azt az asszonty lefesteni. Tegnap maga milyen nyelven beszélt velem, nem angolul? Adjon egy fél fontot s befogom a számát. Megalkudtam vele öt shillingbe, erre békét hagyott.

— Gut'n áppet Herr Nági! — mondta aztán szolgám, elibem rakva egy darab száraz sajtot s egy csésze párolgó löttyöt.

— Mi az, kávé, vagy tea? — kérdeztem.

— Tea, — felelte ő.

En megittam, a nélkül, hogy meg tudtam volna állapítani, igazat mondott-e ez a becsületes német matröz.

Kémeri Nagy József.

ANGOL FOGOLYTÁBOROKBAN.

— Egy internált magyar festő élményei. —

Itt, Magyarországon az internáltak és hadifoglyok teljesen szabadon járnak-kelnek, mindenki barátságosan viseltetik irántuk és sajnálja őket, mint szerencsétleneket. Mi bizony másként voltunk úgy Málta szigetén, mint Angliában.

Máltán egy régi várba voltunk elszállásolva, két táborba osztva, az úgynevezett Verdala-Barack-ban, a hol szobákban laktunk, itt voltak az előkelőbb foglyok, köztük Müller, a híres német Emden hajó kapitánya tisztjeivel, kik között egy Hohenzollern-herceg emelte a foglytársadalom fényét. Szobáink falai négy méter vastagságúak voltak. A másik tábor ugyanehez a várhoz tartozó magaslat volt, ezisztárnák teteyén. Itt sátrakban laktunk. A két tábor alig ötven méter távolságra volt egymástól, de az összeköttetés köztük az első kilenc hónap alatt szigorúan tilos volt, pl. az apa az egyik, a fiú a másik táborban volt, de nem kaptak engedélyt, hogy egymást láthassák, még ha az egyik súlyos beteg volt is. Hírlapokat nem kaptunk, de meg volt engedve az írás. A kantine a sergenty tulajdona volt. (A foglyok közt a rend fenntartásával megbízott angol szakaszvezető.) Oszle neve, kitűnő humora s még jobb üzleti szelleme volt neki. Ő volt a mi összeköttetésünk a külvilággal. Szállította a megrendeléseinket és hozta a híreket.

Kíváncsian kérdeztünk tőle a háborús híreket. Eleinte ők, már az angolok és francziák győztek, de Giovanni (így hívták a sergenty urat) hamar rájött, hogy ez nem jó taktika, mert a foglyok ilyenkor lehorgasztott fővel, megnyúlt orral jártak-keltek, búslakodtak, de nem ittak. Erre aztán szállított német győzelmi híreket, Persze erre elkezdtek a foglyok vigan iddogálni. Ettől Giovanni vérszemet kapott s a karácsonyra szállította Páris elestének híreit. A szent estén alig volt ember, a ki a Jézus nevét ki tudta volna tisztán mondani; tökrészegre itta magát mindenki. Giovanni nem győzte a söröshordokat csapra ütni s a pezsgős palackokat előhordani. Szállította is rövid idő múlva Varsó elestének híreit. Újra hasonló méretű írás lett a hír hatása. Egyik pénzes fogolyunk azonban sikerült megvesztegetni egy másik angol katonát, a ki jó pénzért becsempészett pár angol lapot. Ezekben már teljesen más állt. A muszák már Debreczen körül jártak, Pestet fenyegették. Eh, mit? Hazudik a Times, zúgtuk dühösen, ez csak az angol nép félrevezetésére való. Másnapra azonban olasz lapokat csempészett be a katona. Ezek szerint is a kárpáti szorosokon túl, magyar földön voltak az oroszok. Rettenetesen hatott ránk ez a hír. Tehát mégis igaz. A hangos örömet halotti némaság váltotta föl. Kétségbeesett arccal jöttek a bizalmas barátok, a beavatottak, a titokzatos szobába, a hol a vész-híreket tartalmazó újságok voltak elrejtve. Lázás szemeikkel, remegő ajkakkal szuttogták: Igaz, hogy veszünk? Mutassátok a lapot! Nem

telt bele tíz perc, az egész tábor tudta a lapok tartalmát. Nagy csend lett egyszerre. Végre egyik elbűsült tengerész odaszólt a szomszédjának: «Fritz! engem megöl a bánat, keserűségemben le akarom inni magamat, nem tartasz velem?» «De igen, — dörmögte Fritz s vele együtt az egész társaság, fél óra alatt tömve volt ismét a sörkantin, nagy buzgalommal ivott mindenki. Giovanni csodálkozva nézte ezt az elkeseredett, komor társaságot, a mely mintha a pokol tüzeit kellene eloltania, olyan szorgalmasan öntözte magába a szeszes italt.

Ebben a nedves, hideg, pinezszerű helyiségben félttem, hogy az egészségem tönkremegy. Még pár hasonlóan gondolkodóval kezdtünk utánajárni, hogyan juthatnánk fel a sátor-táborba, a St. Clement's Camp-ra. Egy ember-séges orvos segítségével el is értük célunkat.

A sátor-táborban a sánczfalon belül pár méterre volt még a drótkerítés, ezen kívül álltak a fegyveres őrk, minden 25 lépésre egy. Még lent a sánczárókban szintén volt felállítva néhány, szóval jól őriztek. Még is sikerült párnak megszökni. Szigorú büntetés terhe alatt meg volt tiltva a drótkerítéshez közel menni s a kőfalon keresztül nézni. Pedig bármennyire is nézett keresztül az ember, nem látott mást, mint vagy hat toronycsúcsból egy méter hosszú darabot. Ha valaki e pár toronykereszt látásáért felágaskodott és rajtaesípték, kapott érte kétheti szigorított fogságot. Levitték a katonai börtönökbe. A kik e katonai börtönöket, vagyis szigorított fogságot megkóstolták, ezek folyton kerestek újabb alkalmat friss büntetés el.

MÁLTAI INTERNÁLTAK SÁTOR-TÁBORÁBÓL.

Kémeri Nagy József rajzol. SÁTOR BELSEJE MÁLTÁN. (Kémeri Nagy lakása két és fél éven át.)

UKRAINAI PARASZTOK RÉGI NÉPVISELETBEN.

HÁZMESTER NÉNI.

Elbeszélés. — Irta Bán Ferencz.

Héris Lajos kilépett a palotája kapuján. Keskeny, magas mivoltában, mint a fűró ékelődött a levegőbe. Föl meg alá lengett a háza előtt, mint az inga... fogyasztotta az időt, neki se volt egyéb dolga. Merre? Egyszer a Díszter távlata csábította, a zuhogó napfényben, a mint egyre mélyebben görbédtek a királyi palota felé, azután a Mátyás templom felé lett volna menni kedve, a széles térre, a melyen jelentéktelenül surran át az ember a gót templom paláinak és köveinek ragyogásában. Héris Lajost kínozta a határozatlansága, de még inkább a portás, a ki mereven szalutált, valahányszor elhaladt a kapu előtt, de az arcán valami fura csudálkozás tünt fel.

— Még több boldognak gondol! — mormolta Héris Lajos.

Már épen elhatározta, hogy mégis a Díszter felé megy... arra, a lejtős úton könnyebb a járás, maga síklóra ül, de előbb a terraszról elgyönyörködik a mozdulatlan Dunában és Pest házsoraiban, a melyek láthatatlan kockákból sejtelmesen dübörög föl az élet. Épen megfordult, gyorsan, mert megörült az elhatározásának, de sietében belelűközött egy öreg asszonyba. Az öreg asszonyt majd a földig görbítette a betegsége, botalt járt, mint rossz szindarabokban a hercegnők, a szoknyája csatakos volt s a köpenye annyira gyűrött és penészes, mintha száz évig hevert volna a láda fenekén, a fején csipkés, fekete kalap feküdt. A szánalmas öreg szélesre tátotta a száját és az arca torz keserűségben fordult el.

— Bocsánat! Ó, ezer bocsánat! — mondta Héris Lajos és a kalapja alatt megvakarta a feje búbját.

Nem tudta elviselni a gondolatot, hogy elmenjen előtte és az öreg asszony akkor megáll és utána bámul, mint a mult letűnt dícsősége, megfordult hát és sietve loholt a Mátyás torony felé.

— Ó, én ostoba! — kacagott föl, — mert eszébe jutott, hiszen az öreg asszony így is mögötte maradt és ha tetszik neki, hát, botjára támaszkodva utána bámul.

Eleget mondta magának: eh, ostobaság, mit törődsz vele, egy vén banya, de hiába, kénytelen-kelletlen megfordult és kereste az öreg asszonyt.

Az öreg asszony nem bámult utána, talán már el is felelte az esetet, botorkált a járda szélén és viaszosvászon piaci szatyra a botja végén himbálózott, mint temetési lovak fején a tollbokrétá.

Héris Lajos száz dologra gondolt mostan, a város különböző részeibe kellene szaladnia, a vére nyugtalanul forrt és dühösen rátoporzékkolt magára, a miért ostobán még mindig egy helyben áll és bámul az öreg asszonyra.

— Mit akarok a vén banyától? — kérdezte, de csak állva maradt valami ismeretlen erő nyomása alatt.

Az öreg asszony eléje ért és ráemelte a szemét. Héris Lajos megdöbent. Úgy hitte, az öreg

asszony szeme szintelen lesz, néma, mint az elposványosodott tó és vizenyős, a melyben nem tükröződnek többé a világ dolgai, de nem, az a szempár kíváncsi volt és fűgér szaladt végig Héris Lajoson.

— Különös! — mondta Héris Lajos és utána fordult az öreg asszonynak. — Előbb utána fordult és azután utána is ment.

Az öreg asszony a beboltozott falépcsőn kopogott lefelé. Jobbról, az oszlopok kövein át zölden csillogtak a budai kertek, a nap aranyszínűre mázolta a házak falait, de itt a korhadt lépcső nedvességében ellenséges volt a levegő. A görbe hát kígyóvonalakban csúszott a lépcsőkön, mint egy vastag kérdőjel és Héris Lajosnak menni kellett utána.

A kapun pappendekli tábla hirdette, hogy egy szoba kiadó. Héris Lajos nevetve kérdezte, hogy mit akar ettől a butorozott szobától, de a vége mégis az lett, hogy befordult a kapun... az öreg asszony akkor tünt el a földszint valamelyik aijájában. A butorozott szoba az emeleten volt.

Különös volt a ház is, mint az elgörbült öreg asszony, a ki olyan kíváncsián vizsgálja a világot. Öreg mivoltában szégyelhette magát a modern, esillogó házak között, mert félméterrel az utca szintje alá bujt, de gögős is talán, hiszen vaskorlással zárta el magától az egész új világot. Ablakainak egyenes sora megroggyant már és az idő olyan kusza, bizonytalan vonást rajzolt bele, mint gyerekek a porba, ha játszani kezdenek. A vakolat ázott színe elárulta, hogy a természet köve mállanak,

AZ UKRÁN BÉKE-DELEGÁTUSOK EGY ÜLÉSE DOLGOZÓSZOBÁJUKBAN BRESZT-LITOVSKBAN.

korhadznak és a fal tövében, a járdán szürke mészpor hevert a ház hosszában. A kapualja sötét volt, és a boltozat közepéről vaskarika lógott le, majd akkora, a minőköz a hajókat kötik hozzá. A kapualja nedves volt és az udvar is s a korhadás láthatatlanul folyton szítalta a mészkövek porát. A halálra látszott készülni minden, de valami furcsa dacezal. Omlott és porlott szakadatlanul, de nem, nem adta meg magát az idő törvényének. Friss meszelés próbált új életet adni a fakorlátos lépcsőháznak, az udvar tisztára takarítva állt és ragyogott az esőcsatorna is, a mely azonban érthetetlenül félúton abbahagyta a kapaszkodást, nem futott a tetőig, az emeleten végződött díszes veretű öbölben.

— A házmester néni! A házmester néni! — visongták a gyerekek és az udvarról eltakarodtak a megrepedezett ajtók mögé.

A mint az öreg asszony bebotorokált a fapallós kapualján, egyszerre kiürült az udvar, csak egy óriás, kövér macska állt a kanális fölött, de az is buzgón mosakodott, közben dicséretet várón pislogatva a házmester néni felé.

Héris Lajos utána nézett, a míg eltűnt egy ajtó mögött, a mely fölött elfakult tábla mondta szép, gót betűkben: Hausmeister.

Héris Lajos kivette a szobát és töprengett rajta, hogy miért kellett idejönnie, mit akar az elsántult butorok között, a szegénység savanyú szagában. Az ablakon át tétován bámult az udvarra.

Házmester néni kibújt az aijáján, de bot helyett egy seprőre támaszkodott. Lesöpörte az emeletet, a lépcsőházat, azután tisztába tette az udvart. Elég munka egy ilyen öreg asszonytól! — gondolta Héris Lajos — és elfogódott elismeréssel nézett utána, a mint az elaggott teste ellen is küzködvé szorgalmasan dolgozott.

Házmester néni még nem járt a munkája végére. A mint végzett a sópréssel, vízzel telt fadzsát cipelt az emeletre és fölmosta a korridor. Lassan ment a munka, óra-órára telt el, a mire elkészült a ház megtisztogatásával, közben sokat nyögött és ha néha megpihent, a hasára tette a két kezét és elgondolkozva malmozott az ujjáival. Héris Lajos azt hitte, hogy valami iszonyú elkeseredést olvashat ki a szeméből, a miért a végzete arra kényszeríti, hogy kalaphoz szokott létere is elaggott testével még mindig kínos munkában telnek a napjai. Épen az ablaka alatt sürolt és szánakozó szokat akart mondani, de a torkán akadt, mert a házmester néni szemében nyoma se látszott a bánatnak. Séhoogy sem fért a fejébe, ő fiatal és erős is talán, de ha így kellene élnie, öngyilkos lenne inkább.

Keserű, súlyos önvádak közelgetését érezte, de ő, a ki apróbb mulasztásokért annyit szívódott önmagával, a súlyos leszámolásoknak nem mert a szemébe nézni és elsielt a házból.

Keserű volt a szája... az elfojtott gondolatai piszkálták és szűrták, mint a rossz fekvőhely.

Az ebéd után kellemes hangulatában elhatározta, hogy valami szépet és nemeset cselekszik. Megváltja nyomorúságából a házmester néni. Így határozott, de legelőbb az akadályt látta meg. A ki nyomorúságos sora ellenére is kalpban jár, a ki így ragaszkodik a talán szebb multjához, vajjon elfogadná-e a kegyelemkenyert. Jó ötlete támadt.

Bekopogtatott hozzá.

A konyhában ült és valami rongyot varrogott. Gyöngye tűz hervadozott a tűzhelyen. Jobbra szoba nyílhatott, de az ajtó csukva állt. A tűzhely mellett konyhaszekrény kicsorbult tányérokka, előbbre egy kis asztal, körötte három nyikorgó szék és a falnak dőlve kinyomódott szövetű zöld divány, az első lábai letöredeztek már és két számlóra támaszkodott. Konyha, meg ebédlő egyszerre a homályos lyuk, de talán még hálóterem is, mert a divány sarkában párnák piroslottak.

Házmester néni föluggott a varrás mellől és lerámolta az egyik széket, mert valamennyin gönczök, lomok heverték.

Héris Lajos leült és hosszú lábait maga alá húzta a szék helyen. Belenézett az öreg asszony szemébe és azután valami félszszel a hangjában megszólalt:

— Nézze házmester néni...

Itt szünetet tartott; mosolygott rajta, hogy úgy szólítja már, mint a ház őslakói.

— Nézze, házmester néni, úgy-e itt csupa csónás ember lakik, úgy értem, hogy mind korán lefekszenek. Kapuzás után úgy-e nem igen járnak haza?!

Elhallgatott.

— Bizony, nem igen kérem, bizony...

Házmester néni szeme végigfutott a falon, mert nem tudta kitalálni, hogy mit jelentsen ez.

— Azért mondom házmester néni, — tetszik tudni, én voltam, ki az emeleten a szobát — én éjjel dolgozom... igen, éjjel és későn járok haza, maga talán nem szokta meg, hogy kaput nyisson, jó lenne, ha egy kapukulesot kaphatnék... persze, annyit fizetek, mintha mindig maga nyitná a kaput!

Házmester néni rázta a fejét.

— Nem, a, az nem lehet... én vagyok a házmester!

— De későn, sokszor csak három órakor jövök haza!

— Három órakor? Ó, akkorra én már ki-

NÉMET ÉS OROSZ KATONÁK TÁNCZA A KÉT FRONT KÖZÖTT.

aluszom magam. Csak tessék jól meghúzni a esengőt!

Héris Lajos tehetetlenül dőlt hátra. — A kapunyitás az én dolgom, szép is volna, ha mátra tolnám a magam munkáját! — mondta még házmester néni.

Első nap tíz előtt ment haza, de nem tudott mit kezdeni magával és szörnyűségesen kínlódott. Kiment volna újra, de már elmúlt tíz óra... most is fölkelte, meg a mikor visszajön is? Nem, ezt nem veszi a lelkére. Forgott a szék szobában, mintha czellában lenne.

Egyszer éjjel sokáig kimaradt és dobogó szívvel várta, hogy mi lesz a csengetés eredménye. Elkészült rá, hogy félórán át rángathatja a drótot és már előre borsódzott a háta, hogy a házmester néni mérgesen fogadja majd, de semmit se kellett várnia. Házmester néni egykettőre kinyitotta a kaput. A petróleumlámpa a hosszú kapualjának végében állt és sárga félkört vetett a fekete udvarra.

Házmester néni nem tudott visszaadni a forintból.

— Az egészet magának szántam! — mondta

Héris Lajos és zavarodottan sietett föl a lépcsőn.

Házmester néni lenn állt az udvar közepén, zöld alszoknyában, az éjjeli szélben és világitott türelmesen, a míg Héris Lajos fölért és az rúgó zárba beletalált a kulcsal.

— Jöjzékát! — mondta még házmester néni.

Héris Lajosnak látnia kellett, hogy házmester néni elégedett az életével így is. — Uram isten! — mondta és megborzott, a mikor arra gondolt: ha így lenne ő is! Mégis látnia kellett a folytonos munkában, czipelve a megrokkant testét és látta, hogy délutánokon, ha néhány szabad percze maradt, elég mosolygva leül a diványra és kötöget, vagy varrogat és soha, semmivel nem mutatja, hogy terhes lenne neki így az élet.

Egy délután savanyú kedyben ült az ablak mögött. A gyerekek egy kupacba kuporodtak előtte és sugdosva mutogattak házmester néni ablakaira.

— Ni, házmester néni!... Ma nincs is vasárnap, de mégis a szobába ül.

Héris Lajos is látta. Egy torzonborz ember ült még a szobában. A szakála piszkos volt, a ruhája csupa lyuk és csupa vérekes volt a szeme, ha megforgott. Héris figyelte őket. Házmester néni ablakát csak félfüggöny tartarta; jól belátott fölöt.

Az egyik kölyök föluggott a leshelyéből és hazaszaladt. Héris jól hallotta, a mint elujsgolta az anyjának:

— Mama, megint itt van a házmester néni ura!

Házmester néni már a karjait tárogatta két-felé, de az ember már dühös lett és ütésre emelte az öklét. Házmester néni akkor sírva és csipogva a szekrényhez ment és pénzt szedett ki a fehéremű közül.

Akkor éjjel Héris Lajos egészen házmester nénihez hajolt.

— Láttam, mi történt magánál délután!

A hangja könyves volt.

— Ó, az a gazember! — mondta házmester néni.

— Ez mégis borzasztó... ilyen nehezen él még elviszi azt a pár garasát...

Házmester néni szembenézett vele, a memyire a görbe háta engedte:

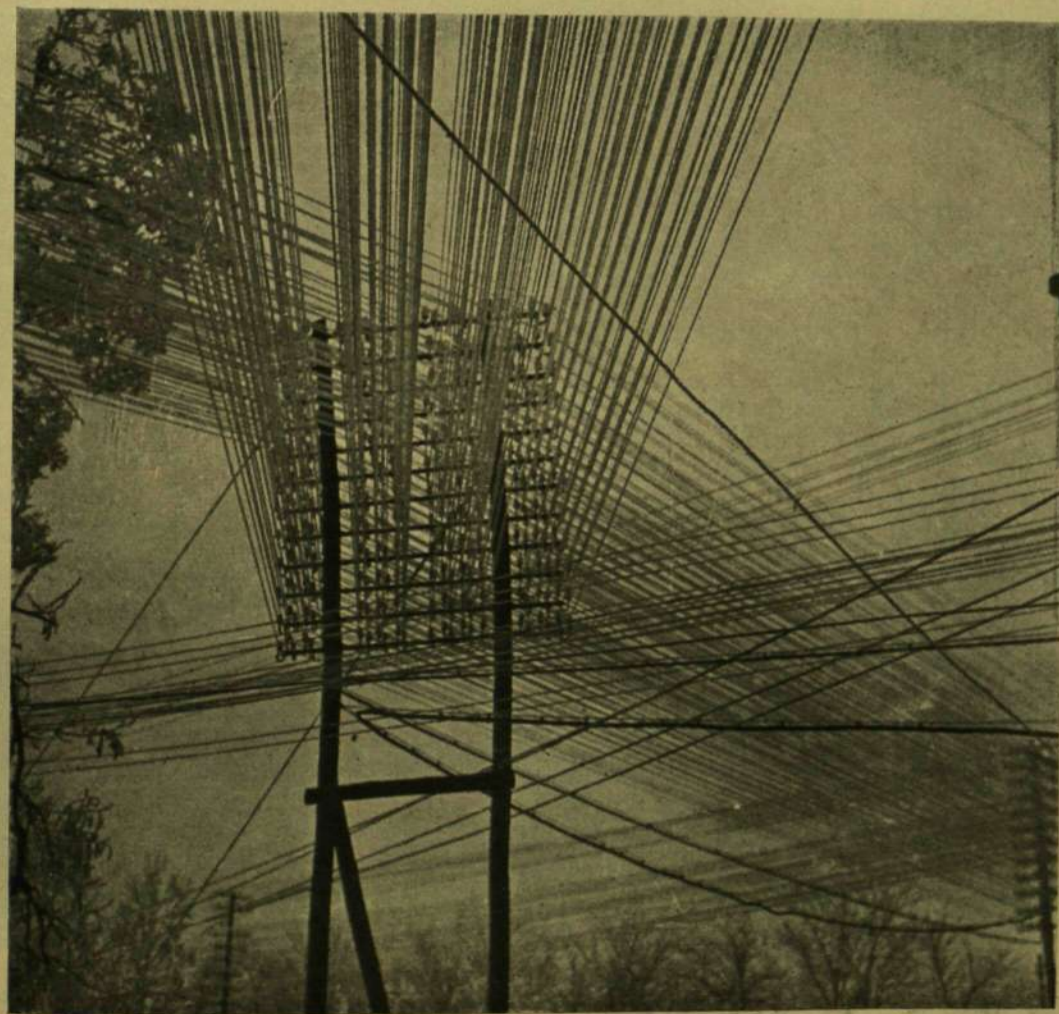
— Borzasztó, bizony borzasztó, de még lehetne sokkal borzasztóbb is! — mondta.

Héris nem szólt és az öreg asszony magától folytatta:

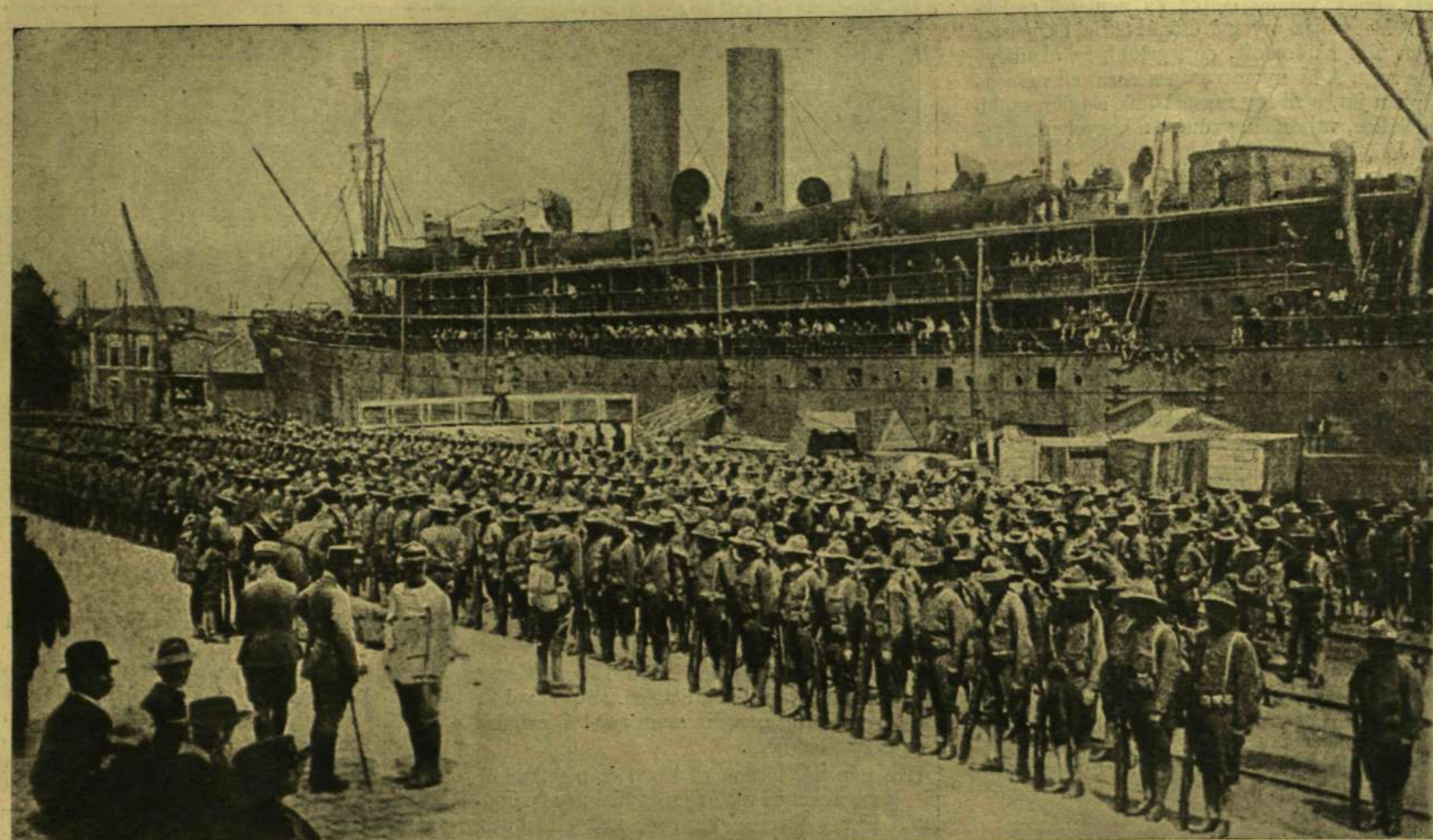
— Dolgozni bizony sokat kell és a munka keserves már, de mégis én adok neki. Ha nekem kellene kérni, az lenne csak a borzasztó!

Főlemelte a lámpát és némán várakozott, a míg Héris a zárral vesződött.

Héris Lajos nagyon szánta az öreg asszonyt, de arra is gondolt, hogy kettőjük közül mégis az ő dereka a görbébb...

A BRESZTLITOVSKI TÁVIRÓVEZETEK.

AMERIKAI CSAPATOK PARTRASZÁLLÁSA EGY FRANCZIA KIKÖTŐBEN.

AZ UKRÁNOKKAL FOLYTATOTT BÉKETÁRGYALÁS ZÁRÓULÉSE FEBRUÁR 9-10-ÉRE VIRRADÓ ÉJJEL, MIKOR A BÉKEJEGYZŐKÖNYVET ALÁÍRTÁK. — Buia felvétele.

(A kép közepén, az asztal szélén ül gróf Czernin, balján Kühlmann német külügyi államtitkár, tőle balra Radoszlavov bolgár miniszterelnök.)

A REIMSI POLGÁRMESTER DOLGOZÓSZOBÁJA EGY PEZSGÓS-PINCZÉBEN.

A VÁROSI HATÓSÁGOK HIVATALOS HELYSÉGE EGY PINCZÉBEN.

REIMS VÁROS ÉLETE AZ OSTROM ALATT. — A párizsi «L'Illustration» fényképi utá.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Iris Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

A gépek nem szünő kattogása kétségbe ejtette.

— Hülyék! — mormogta.

Végül legnagyobb bosszúságára még azt is észrevette, hogy kivüle mindenki azt tartja, hogy Ruth különös találékonyságot, eredetiséget, vállalkozási szellemet tanusított.

E perczben látta át először világosan, hogy közte és Ruth között a házasságot nem az Egben kötötték. Belátta, hogyha a fiatal hölgyet a butorszállító kocsiában várható erőszakos haláltól meg is mentette, ebből még nem következhet feltétlen szükségszerűséggel, hogy eljegyezze. Belátta, hogy Ruth csakugyan csodálatos teremtés; ő viszont éppen úgy álmódzhatott volna arról, hogy kocsiát és lovakat tartson, mint arról, hogy Ruthot feleségül vegye. Hirtelen cinikus lett.

Ruth végre meglátta őt és boldog felkiáltással sietett feléje.

— Fogja, vegye el ezeket, ezek nem használhatók! — Es odanyújtott neki valamit.

— Miért, milyenek ezek? — kérdezte Denry.

— Félpennysek. — Igazán sajnálom! — Denry különös hangsúlyozásának jelentőségét Ruth nem értette meg. Ő meg elvette tőle a használhatatlan aprópénzt.

— Mi már kivettük a gépekből mind a csokoládét, — magyarázta Ruth. De — van még benne más édesség, a mi majdnem olyan jó — és vannak benne aranyos végű cigaretták is. Gondolom, örülnének a tengerészek, ha elszívhatnák.

— Nincs több pennyje?

— Nincs! — felelte Denry. — De van tíz vagy tizenkét félkoronásom. Ezek éppen olyan használhatók automatákba, vagy nem?

Ruth most már azonban mégis valami szokatlant vett észre Denry szavaiban. Habozott.

— Ne legyen olyan csaesí! — mondta.

— Majd igyekszem megokosodni — vágott vissza Denry. A mennyire csak vissza tudott emlékezni, soha ilyen hangon nem beszélt.

Ruth odébb állt, Nellyt kereste.

Denry titokban megszámlálta a félpennyseket. Tizennyolc darab volt. Ruth tehát az automatákba több mint százharmincz pennyt dobott.

Bosszusan mormogta: «Sok, a mi sok!»

Denry azzal a szilárd elhatározással tért vissza Llaududnába, hogy kifejtje Ruthnak felfogását a pénzügyekről, a mely az övétől erősen különbözött. Ilyenképpen a második szézsú resunyán kezdődött. De ő azért szilárd maradt: megígérte, hogy nőül veszi Ruthot és nőül is fogja venni. Inkább nyomor és fizetésképtelenség az egész életén át, minthogy ne viselkedjék úgy, a mint gentlemanhoz illik. Természetesen, ha a lány szakítana vele!... De vigyáznia kell, hogy semmi olyat ne tegyen, a mi szakításhoz vezetne. Ez volt Denry kódexe. Mikor éjféljárt, vihar ellen küzdve, haza ballagtak, Ruth kissé megbántva, Denry pedig udvariasan hallgatott.

V.

A ki látta őket másnap reggel, a mikor a három pajtás együtt a kikötő étkezőjének sávos vázonteteje alatt tanyáztak, ahogy sem képzelhette volna el, hogy egyik közülök a magát jelenleg legkényelmelenebbül érző fiatal ember egész Llaududnában. A nap fényesen ragyogott világos ruhákra és a még mindég zavargó hullámokra. Ruth szomjas volt a reggeli sós hal és szalonna után és szalmaszálon jeges citromszörpöt szüresölgetett. Nelly csokoládét evett; az éjjeli jótékonycodás maradványait fogyasztotta. Denry ásfizott, korántsem azért, mintha e ténykedések nem ébresztették volna fel érdeklődését, hanem azért, mert reggeli három óráig újságíróskodott és hat órákor már felkelt, hogy közleményét vasuton küldje be a «Straffordshire Signal» kiadójának.

A lányok játszi kedvükben voltak. Nelly csokoládét dobott Ruth poharába, Ruth kihalászta és megkóstolta.

— Milyen kellemes az ize! — mondotta.

Azután Nelly evett a csokoládéből. — Igazán nagyszerű — mondta csendesen.

HOLUBOVICS, AZ UKRÁN KORMÁNY ELSŐJE.

— Izlelje meg maga is édes, — unszolta Ruth Denryt.

Es Denrynek meg kellett kóstolnia és ki kellett jelentenie, hogy pompás az ize (az is volt) és lassanként maga is felderült.

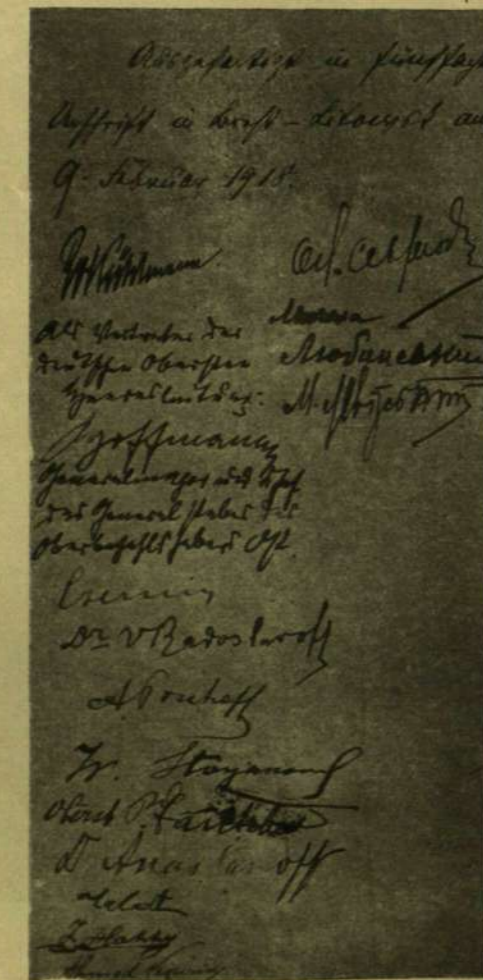
De az egész idő alatt csak az járt az eszébe: «Ez így nem lehet tovább!»

Be kellett azonban mégis vallania: ő volt az, a ki megkérte Ruthot, hogy földi élete hátralévő részét vele töltsé és nem megfordítva.

— Menjünk most egyebüvé! — javasolta Ruth.

Es Denry ismét fizetett. Fizetett és mosolygott. Ő, ki magát az uralkodó férfinak tartotta, ő, a ki azt hitte, hogy minden válságos helyzetben feltalálja magát. Ebben a válságos helyzetben nem tudott magán segíteni.

Sétálgattak a kikötőben, ragyogtak a ragyogó tömeg között. Mindenki hajóroncsokról és mentőcsónakokról beszélt. Az új mentőcsónak nem ért el eredményt, mert a Prestatynból jövő hajó elébe került; de Llaududná látszólag nagyon büszke volt a régi, jó öreg, elnyűtt mentő-

A BREZLITOVSZKI UKRÁN-BÉKEKORMÁNY ZÁRÓSORAI A MEGHATALMAZOTTAK ALÁÍRÁSÁVAL.

csónakjára, a mely a Hjalmar egész személyzetét, minden baj nélkül, rémes orkán közepette, partra szállította.

— Menj csak előre, gyerek — mondta Ruth Nellynek. — A bácsi és a néni beszélni akarnak egymással.

Nelly bámult, elpirult és zavarodottan előre ment. Meg volt lepve. Denry szintén meg volt lepve. Soha eddig Ruth nem figyelmeztette rá Nellyt, hogy szerelmeseket néha egyedül is kell hagyni. Ha igazságosak akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy Ruth az illendőségnek valóságos mintaképe volt. Denry magában néha kifogásolta is, hogy nem vágyakozott eléggé az ő kizárólagos társaságára. Kíváncsi volt, mi lesz a leány csodálatos jellemének legszebb megnyilatkozása.

— Ma reggel kaptam meg a számlánkat — kezdte a beszélgetést Ruth, miközben kecsesen, napernyője nyelére támaszkodva állt az úton és mindketten a tengerbe bámultak. Igazán elegáns volt és arisztokratikus előkelőség volt a mozdulataiban. A számla, a mely ő szöbhözta, számára elhanyagolható csekélységnek látszott. Denry szíve azonban mégis hevesebben dobogott.

— Kifizette? — kérdezte. — Hogyne! — felelte Ruth. — Háziasszonyunk azt mondta, hogy szüksége van a pénzre. Így Nelly odaadta a részét és én az egészet kifizettem.

— Tehát rendben van! — Elhallgattak. Denry úgy érezte magát, mintha várat védelmezne vagy mintha sötét szobában volna és valaki hívna; mintha valaki hívna és ő nem akarná elárulni, hogy ott van és még lélegzetét is visszafojtáná, nehogy elárulja magát.

— De nekem nem maradt most elég pénzem, — folytatta végre Ruth. — Tény, hogy Nelly meg én sokat költöttünk tegnap és tegnapelőtt... Fogalma sincs, milyen gyorsan fogy a pénz!

— Fogalmam sincs? — ismételte Denry, de nem hangosan, csak gondolatban. Ruthnak nem felelt semmit.

— Azt hiszem haza kell utaznunk, — folytatta Ruth könnyed hangon. — Itt nem csinálhatok adósságot, mert visszatartják a podgyászunkat.

— Őszintén sajnálom, — mondta szomorúan Denry.

E két szóval a beszélgetés érdekes része befejeződött! A mi még következett, nem számított. Ruth azt hitte, ráveszi Denryt, hogy egész llaududnói költségét fedezze — természetesen kölcsönképpen; ebben tévedett. Azt hitte, hogy Denry megtéríti majd a krónikus különkedése által okozott költségeket és ő csak azt felelte:

«Őszintén sajnálom!»...

— Bizony én is sajnálom, — hagyta rá Ruth merészen és a kicsinyes pénzügyi zavarok fölényes lenézésével. — De ezen nem lehet segíteni.

— Magam is azt hiszem! — felelte Denry.

Határozottan volt bizonyos finomság Ruthban. E perczben képes lett volna rá, hogy Denryt hajtűjével agyonszúrja. És mégis mosolygott. A helyzet feszült volt, felülmúlta feszültségben mindazt a képzeltet, melyet Denry az ilyenfajta helyzetekről magának valaha megalkotott és Ruth a legnagyobb hidegvérrel semmitmondó csevegésbe kezdett.

Tulajdonképpen mire is való a férfiak, ha nem arra, hogy fizessenek?!

— Azt hiszem, még ma éjjel hazautazunk, — mondta e csevegés birodalmába tett rövid kitérés után.

— Őszintén sajnálom, — ismételte Denry, de nyugalma nem hagyta el.

E perczben valaki kezével a vállához ért; Cregeen volt, az elnyűtt mentőcsónak tulajdonosa.

— Úram, — mondta Cregeen, a kit a saját ügye annyira lefoglalt, hogy nem is vette tekintetbe Ruth jelenlétét — Úram, most vagy soha! Huszonötért megvehetem a «Fleetwing»-et, de csak ha tized, még ma reggel lefizetek.

Denry merészen belemert az üzletbe.

— Megkapja egy óra múlva. Hol találom?

— A kikötő alsó részén, a «János-kabina»-ban. Ugyanott, a hol ma reggel rámtalált.

— Rendben van, — mondta Denry.

Ha Ruth nem hordta volna oly nevetésgöcsen fenn az orrát, pillanat alatt megtudhatott volna

mindent Denry kora reggeli tárgyalásairól és titkokat hajózási, hajóüzleti tervezetéről. De ő nem éreszkedhetett le a kíváncsiságig! Es így Denry nem is beszélt el semmit. Pedig együtt töltötték az egész időt a reggeli óta. De azért egy szót sem szölt előzetes tárgyalásairól, bár sok szót vesztegetett a cikkére, melyet a Signal számára írt és a mely miatt oly korán felkelt, hogy az első vonattal elküldhesse.

Es minthogy Ruth semmi kíváncsiságot sem mutatott, Denry abban a tévhitben élt, hogy nem is érez kíváncsiságot. Ezzel a helyzettel meg feszültebbé vált.

A mikor ebéd idején a kikötőből hazafele tartottak, Ruth egy dandyszerű úr köszönését fogadta, a ki tündetőleg kalapot emelt előtte.

— Ki ez? — kérdezte ösztönszerűleg Denry.

— Ez valaki, a kivel egyeztettem a jegyzet, — felelte hideg udvariasággal Ruth.

E felelet Denrynek sehogy sem tetszett.

E sok komplikált feszültség már-már szinte felborította a helyzetet. Valóságos esoda volt, hogy még jóval este előtt nem borult fel.

VI.

A löszereplők büszkesége forgott koczkán és ilyenképen mindegyik fél kénytelen volt végig játszani azt a szerepet, a mire szavakkal vagy hallgatólággal magát kötelezte. Denry hallgatása minden beszédnél fényesebben fejezte ki azt, hogy semmiképpen nem hagyja magát a várából kimozdítani. Ruth világosan megállapította, hogy nincs más kivezető út, mint hogy még az éjjel hazautazzék. Mindent elrendezett a hazautazásra és Denry óvakodott rendelkezéseibe beleavatkozni. Ruth a vidámság álara alatt gyászos hangulatban volt; Nelly minden tetetés nélkül szomorokodott, Nelly csak játékszerű volt a nála idősebb jegyespár szemében. Ő bámulta Ruthot és bámulta Denryt; és ezek a felhők, saját érdekükben elrontották a kicsike szünidejét. Nelly tudta, hogy borzasztó események vetik előre árnyékukat — olyan események, a melyekhez képest a tengeri vész csak vihar volt a pohár vízben.

Nagy események gyorsan tűnnek fel a látóhatáron és olyan gyorsan következnek be. Hat órákor már teáztak és útban is voltak az állomás felé. A Szt. Asaph-út 26. számú ház háziszolgája már előrement a podgyászokkal. A többi llaududnói vendég most készült vidáman haza vacsorához — gazdag emberek, a kiknek a heti számla csakugyan nem számít, a kiknek olyan a helyzetük, hogy akár örökké Llaududnában maradhatnak, ha csak akarnák! Es Ruth és Nelly átérték ezt a szegényt, a mi ránehezedik arra, a kit a szükség kényszerít rá, hogy az üdülőhelyet a szezon közepén oda hagyja. Omnibuszokkal találkoztak, tele rakva podgyászszal és vidám emberekkel, a kik épen most érkeztek és akiknek szünideje tulajdonképpen csak most kezdő-

FEL NEM ROBBANT OROSZ AKNÁK, MELYEK MELLÉ MAGYAR KATONÁK TRÉFÁS FELÍRÁSÚ TÁBLÁT HELYEZTEK.

dött. Es ez a látvány még fokozta megalázásuk és utálatuk érzékét. Valóban úgy érezték, mintha alacsonyabb rendű emberek közé tartoznának.

Ruth a hatás kedvéért tréfálkozott e nagyon szomorú dolgok felett. Kuncozógó nevetéssel említette, hogy Nellytől kölcsönzött pénzzel fizette ki számláját az utolsó huszonegy óráért. A kuncozógó nevetés tudvalevőleg ragályos és mivel szorosan egymás mellett haladtak, mind a hármán nevettek.

Később, az állomáshoz közel, valami vidám szeszély arra kényszerítette Denryt, hogy két fiatal hölgy előtt, a kik előttük mentek át az úton, megemlje a kalapját. Egyikük sem fogadta a köszöntést.

— Kik ezek? — kérdezte Ruth. — Kiejtette e szavakat, mielőtt észbe jött volna, hogy a kíváncsiság nem méltó hozzá.

— Egy fiatal hölgy, a ki egyszer jegyesem volt! — volt Denry válasza.

— Melyik? — kérdezte a kis butácska Nelly csodálkozva.

— Már elfelejtettem! — felelte Denry.

A legjobb visszavágásai egyikének tekintette, mely nem Nellynek, hanem Ruthnak szólt. Nelly természetesen nem méltányolta e kedveskedést; Ruth annál inkább.

NÉPSZAVAZÁS FLANDRIÁBAN A FLANDRIAI ÁLLAMTANÁCSI VÁLASZTÁSOK ALKALMÁBÓL. — Buía felvétele. Nemzeti önállóságot követelő flamandok körmenete Antwerpenben február 3-án.

Végre megérkeztek az állomásra, teljes nyugodtával, mielőtt a vonatok érkeznél kellett volna és félórával, mielőtt tényleg beérkezett.

Denry kifizette a háziszolgát.

— Biztosan meg is van minden? — kérdezte a lányokat.

— Meg — felelte Ruth — de hol a maga podgyásza?

— En nem utazom haza az éjjel. Valami üzleti ügyem akadott. Azt hittem, tudja. Remélem, ketten együtt meglesznek.

Pillanat sem mult el és Ruth már vidáman válaszolt:

— Igazán megelégedtem az üzleti ügyeiről. — A mi természetesen nem volt igaz, mert fogalma sem volt Denry üzleti dolgairól és Denry egész biztosan nem mondotta meg neki, hogy nem utazik velük haza.

De Ruth, mint mindig, most is merésznek, gögősnak, királynőinek akart látszani és azért a tiszta igazságot bizony el kellett néha hallgatnia. A legértékesebb Ruth számára saját méltóságának megőrzése volt — és ki vehet ezért követ rája? A méltóságát, bármi történjék is, meg akarta óvni.

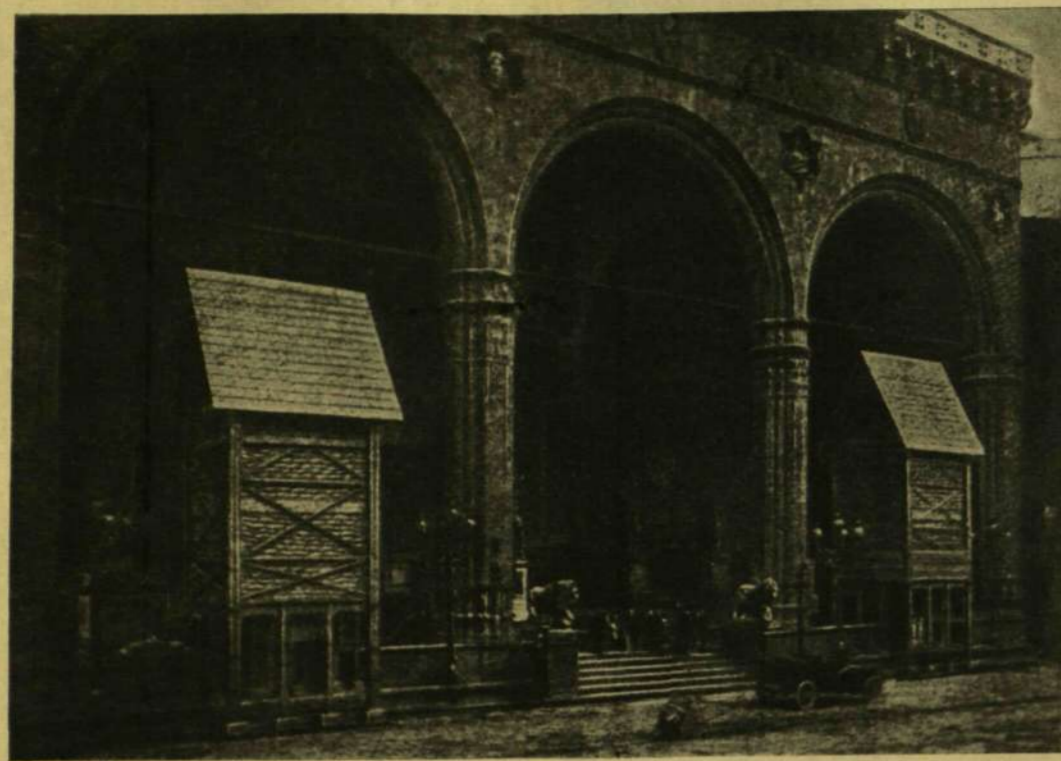
Néhány percz múlva a perronon álló könyvespölez vonta magára a figyelmüket és pedig olyan kényeskedéssel, mint a hogyan az elesett ló vonja maga köré a tömeget. Mások is voltak a könyvespölez előtt és mivel ezek is elutazóban voltak Llaududnába, Ruth és Nelly bizonyos könnyebbséget érezték a körükben. Társadalmi helyzetük elviselhetőbbnek látszott. Denry egy vagy két lapot vásárolt már, a mikor az újságíró úr kiragasztotta az épen most érkezett «Straffordshire Signal» tartalomjegyzékét. E jegyzékben, előkelő helyen, e szavak díszlettek: «Nagy vihar Észak-Walesben. Saját tudósítónk jelentése. Denry megvette a hírlapot; az első oldalon ott találta saját bámulatos tudósítását. Benne volt az is, hogy «rembrandtszerű.» A cikk második címze így hangzott: «Egy bursleyi úriember leírja a llaududnói jeleneteket.» A cikket a következő mondat vezette be: «Machin E. M. úrnak, Bursley e kiváló polgárának, köszönjük, ... stb.»

Ugy hatott, mint a esoda. Akárhogy erőlködött is Denry, nem tudta pirulását palástolni.

Tettetett nyugalommal adta át a lapot Ruthnak. Ennek nyugalma leforázta.

— Majd elolvassuk a vonatban, — mondta egyszerűen és másról kezdett beszélni. Hirtelen igazán kedves és kedélyes lett.

Az újságok és olesó könyvek között a könyvespölezon sok, ú. n. «llaududnói emlék» is állt, — papírvágó kés, tollszár, papírnyomó, óratartó, tolltartó, — mind könnyű fából vagy üvegből való. Valamennyit Llaududno szines látkebe díszítette; ezenkívül még, minden félcértés elkerülése végett, nagy betűkkel a Llaududno

A FIRENZEI «LOGGIA DEI LANZI».

(A két homokzáskkal kibélelt bódében Benvenuto Cellini és Giovanni da Bologna szoborművei vannak.)

város nevét is rájuk írták. Ruthnak észbe jutott, hogy szeretett volna még egy kristály-levélnyomot venni a Nagy Szifla képével. A kiszolgáló segéd több kristály-levélnyomot mutatott, a kikötő, a Majestic-szálló, az Esplanade, a Boldogság völgye stb. képével, de egyik sem a «Nagy Sziflával». De Ruth épen sziflász levélnyomot akart és így egy sem felelt meg neki. A segéd bevallotta, hogy van ilyen is, de nála «kifogyott».

— Nem tudna szerezni olyat és utánam küldeni? — kérdezte Ruth.

— Dehogy nem, kérem, — felelte a segéd. — Holnap, legkésőbb, meglesz.

Jegyzőkönyvet vett ki zsebéből és megkérdezte:

— Kinek a címére küldhetem, kérem?

Ruth Denryre nézett, a hogy nők nézni szoktak ilyen alkalmakkor a férfiakra.

— A Rothschildéra! — mondta Denry.

Ez az egyetlen szó vetett véget a jegyzőkönyvnek. Ruth egyelőre elpirult és elsétált. A segéd nem kapott megrendelést. Többen a közlekedés homályosan éreztek, hogy fontos magánügy játszódtott le a szomszédságunkban, az orruk előtt, a vasúti állomás peronján. Nelly is hamar észrevette, hogy valami komoly dolog történhetett, mert a vonat elvitte őket a nélkül, hogy Ruth többé csak egy szót is váltott volna Denryvel, bár Denry kalapot emelt és felette udvariasan viselkedett.

A következő napon Denry a postán dobozba csomagolva egy gyűrűt kapott. A rövid, kisérő levél így szólt: «Nem tűrök inzultusokat».

«Nem is mondtam egyebet, mint — «Rothschild» gondolta Denry. «Hát becsületes ember már azt se mondhatja, hogy Rothschild?»

De titokban nagyon büszke volt.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Kereskedelmi tengerészet.

Az elhatározó, a történelmi nevezetességűvé vált lépés, a «János kabins-jának» nevezett házikóban történt. — Ez a János volt ugyanis a laududnói kikötő végén lakó hajósnevelő nyilvánosan el nem ismert vezetője. A hajókötélkel feldíszített és egyszerű olajlámpával világított házikóban a narancsláda körül, a mely felett az olajlámpa himbálódzott, három ültek: Denry, Cregeen, a mentőcsónak tulajdonosa és János gazda, ez utóbbi azért, hogy jelenlétével mindannak, a mi itt esetleg történni fog, hivatalos jelleget adjon.

— Nohát tessék, ezennel átadom, — szólt Denry és papírlapot nyújtott át Cregeennek.

— Hát ez meg mi legyen, ha szabad kérdezni? — tudakolta Cregeen, miközben vastag ujjai közt forgatta a papírt.

Pedig egészen jól tudta, mi az. Huszonöt font-

ról szóló csekk volt. Amit azonban tényleg nem tudott, az volt, hogy az a huszonöt font meg a nap egy korábbi órájában készpénzben kifizetett tíz font legnagyobb része volt Denry megtakarított pénzének, (már mint annak, a mi még jegyességét tülélt). Cregeen megírta az elismervényt. Azután a zubbonya alól, a mellényzsebéből kikotorászta a bélyeget, szájába vette és jó darabig bent is felejtette. Végére azonban Denry mégis megkapta az elismervényt, a mely tanusította, hogy ő az egyedüli tulajdonosa az azelőtt Llaududnóinak nevezett, jelenleg azonban névtelen mentőcsónaknak, a jármű minden felszerelésével, vitorláival, mentőkészülékével egyetemben.

— Benne akar élni? — kérdezte most a szűk-szavú János.

— Azt nem, de belőle! — felelte Denry.

Ezekután kisétált a halmokos és kavicsos partra és magukra hagyta Cregeent és Jánost, a kik megkötötték a vásárt a Fleetwingre nézve. Ha Cregeen nem lett volna bolcndja a Fleetwingnek és nem lett volna teljesen pénznek híján, Denry schasm bírhatta volna rá, hogy eladja a mentőcsónakot.

A kikötő másik végén Denry egy hosszú, fehér szakállú tengerészszel, az öreg Simcnnal találkozott, a ki szintén egyike volt annak a hajósnevelőnek, a mely a Hjalmar megmentette, de a kit társai láthatólag már inkább csak dísznek mint mozgóerőnek tekintette.

— Minden rendben van, — mondta neki Denry.

És Simon hallgatagon, többször egymás után, lassan bólogatott a fejével.

— Tehát harmincz shillinget fizetek magának hetenként, — folytatta Denry.

És a tisztelteméltó fej a hold fényében újból addig bólogatott, míg szép lassacskán nyugalomba ringatta magát.

Ekkor a fej, éles, de halk hangon, megszólalt:

— Hárommal beszéltem a norvég fiocók közül. Kettő annyit tud angolul, mint a meg nem született gyerek. Meg sem értették, mit beszélek pedig kellek a fülükbe ordítottam.

— Annál jobb, — nyugtatta meg Denry.

— De megmutattam nekik az aranyat — folytatta a szakállas fej bólogatva.

— Akkor hát rendben van, — mondta Denry.

— Hát úgy-e, nem fogja eljelejni, holnap reggel hat órakor?

— Mondjuk inkább ötör, — indítványozta a fej. — Akkor csendesebb.

— Jól van, ötör, — egyezett bele Denry.

És aggasztó gondokkal terhelten ment haza a Szt. Asaph-úra, aggasztó gondja pedig az volt: «No most az egyszer belefogtam valamibe és bele is estem. — Most, a mikor a művelet készen volt és megmászani többé nem lehetett, bevallotta magának, hogy soha nem volt eny-

nyire örült. Nem tudta már sehogysem megérteni, mi készítette megenni azt, a mit cselekedett. Valami homályos sejtélmé volt, hogy az a saját-ságos szeszélye, a melylyel bármifajta vízi jármű birtokára vágyott, az ő különös bursleyi butorkoosi-kalandjának az eredménye.

Annyi ügyei annyira igénybe vették, hogy legalább egy-egy negyedóra képes volt elfelejteni az ő tönkretett életét, a melytől őrös világi sikereknél egyebet már nem remélhetett. Tudta, hogy Ruth vissza fogja küldeni a gyűrűjét. Már szinte maga előtt látta a levélhordót, a mint a kis papirdobozt hozza, a mely a visszaküldött gyűrűt tartalmazza. Szerelmes volt és tragikus szerelmes. (Igy magyarázta ezt magának ki nem fejezett gondolataiban; az igazság azonban az volt, hogy szerelme nem annyira tragikus, mint inkább túlköltséges.) Most véget ért az álom. Es mint kiábrándult férfiú sétált a parton a Szt. Asaph-út felé, egyedül ébren az álmodozók között, mint olyan férfiú, a kinek multja van, mint olyan férfiú, a ki kitapasztalta a nőket, mint olyan férfiú, a ki már semmi-újat sem tanulhat a női nemről. Szívbeli tragédiája és az éüres, világi sikerei mellett képtelenül jelentéktelen gondolatok is keringtek agyában, mint egerek az áramúben. Elgondolta: milyen utálatos lesz Bursleyben mindenkinek elmesélnie, hogy felbomlott az eljegyzése, a melytől csakugyan visszhangzott az egész város. Igazán lealázó! És mindamellett is, Ruth, a nők között fénylő drágák! Volt-e Bursleyben még egy olyan elegáns, olyan mutatós, olyan valóban izlése, formás leány?

Végezetül is megnyugtatta magát: «Mégis csak bizonyosan én vagyok az egyetlen élő lény, a ki valaha azzal vetett véget a jegyességének, hogy azt mondta: Rothschild.» És ebben alighancm igaza is volt. De azért még sem tudott egy könnyen elaludni.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Békássy Ferenc hátrahagyott írásai. Leponkban volt szó a múlt évben Békássy Ferencről, a rendkívüli tehetséggel bíró fiatal költőről, a kit a cambridgei egyetemről szökött haza a háború s még 1915-ben kioltotta ifjú életét, 22 éves korában. Elmondottuk akkor, hogy — mint szerető kezek által utólag kiadott verseiből egész bizonyosan meg lehetett állapítani, irodalmunk gyönyörű reménye szökött vele sirba, a ki tehetségre, kulturára és a törekvés komolyságára hamarosan az első közé került volna, ha életben marad. Eddig két verses és egy prózai kötete mutatta be fiatal igyekvése próbáit, most egy negyedik, prózai könyvét adták ki gondos kezek, hogy teljessé tegyék a képet, a melyet fejedező egyéniségéről nyertünk. Ez a könyv csak teljesebbé teszi Békássy Ferenc képét, a nélkül, hogy lényegesen változtatna eddigi fogalmaikon. A fiatal magyar író az angol egyetemen nagy elmélyvéssel, az igazi tehetséget jellemző teljes beleéléssel készült az irodalmi pályára, szinte naiv fogékonysággal szívta magába az angol kultúra hatását, sokat elmélkedett irodalmi kérdésekről, kísérletezett angol nyelvű dolgozatokkal s szintén angol hatás alatt esszé-szerű munkákban próbálta összefoglalni elmélkedéseinek eredményeit. Ilyen munkáiból van összeállítva most megjelent új könyve, melyet gyászoló anyja adott ki. Két különösen jellemző tanulmánya van benne: az egyik a magyar költészetéről szól 1906-óta, a másik Browningról, az angol költőről. Mind a kettőt angolul írta — az elsőt felolvasásul egy cambridgei társaság előtt, de magyarul is ki akarta dolgozni, megfelelő módosításokkal. A könyvben természetesen magyarul van a két tanulmány a könyv kiadásának fordításában. A magyar költészetéről szóló tanulmány azzal a mozgalommal foglalkozik, a mely az utóbbi tíz évben a magyar lírában lejátszódtott, a mely kétségkívül legfőbb figyelemre méltó jelenségei közé tartozik újabb irodalmunknak. Békássy angol olvasót tartott szemé előtt, a ki vajmi keveset tud a mi irodalmi dolgainkról, de megfigyelései és megjegyzései a magyar olvasó érdeklődését is magukra vonják. Érdekesen rajzolja meg az új költők, különösen Ady, Babits és Kosztolányi költői arcképét, nem egy olyan vonással, a melyet el kell fogadnunk véglegesnek, figyelmeztet a mozgalom specifikusan magyar vonásaira s tanulmánya meggyőzőn bizonyítja, mennyire benne élt lelkileg angol környezetben is a magyar irodalom törekvéseiben. Az író szemével nézi az irodalmat, kongeniálisan olvassa a költőket s láthatólag az a fődolog neki, hogy megállapítsa a maga helyzetét az irodalommal szemben. Ez a

törekvése különösen a Browningnál szóló tanulmányban nyilatkozik meg, a melynek stíljé, fel-fogása, kritikai módja angol példákra utal, mégis megérezni fejtegetésében a nem-angolt, azt a fiatal embert, a ki csak ideiglenesen él abban a szellemi levegőben, a melyből Browning költészetét keletkezett. Ez a tanulmány körülbelül legjelentékenyebb prózai munkája, nemcsak az irodalomhoz, hanem az egész élethez való viszonyáról találunk benne adalékokat s versei mellett ebből lehet legjobban megítélni, mit vesztettünk halálával. A kötet többi cikkei általánosabb jellegű irodalmi kérdéseket fejtegetnek. Szellemesen, formásan, nem egyszer a dolgok mélyére hatolva egy-egy megfigyeléssel és felvilágosító ötlettel. A könyv a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég kiadásában jelent meg.

Mi tízenyolcz évesek... Gál László verseskötvének címe ez. Nyilván azt akarja jelenteni, hogy egy tízenyolcz éves fiú írja meg benne gondolatait és érzéseit, a kit magával ragadott a háború forgószéke a harczter felé. A legifjabb korosztálybeli, tízenyolcz éves katonák reagálása módját találjuk meg a könyvben a háborúval szemben s ez teszi a versgyűjteményt dokumentumszerűen érdekessé. Még ki nem alakult világlátású fiatal lélekről van szó, a kiből ellentétes gondolatok harcolnak egymással, érzésvilága nem forrott ki és a kifejezésben is inkább csak keresi a maga megszólalása módját. Iskolai reminiscenciák, olvasmányok lecsapódásai, a temperamentum túlzásai fődik még el a fiatal költő igazi valóját, a mely csak néha-néha villan ki a zarákódott idegen rétegek alól egy-egy szólamban, egy-egy rím-ben, de a versek összességéből mégis kitetszenek egy tehetsége fiatalember még bizonytalan, de felismerhető körvonalai. Bizonyos lendület van benne, fiatalos hűv, a mely gyakran magával ragadja olvasókat is, mikor csak a közlés vágya dolgozik benne s nem igazi mondanivaló, technikája is ingadozó, nem organikusán fejlődött, de érzik rajta bizonyos forma-érzék és kifejező képesség. A könyv kevés irodalmi értéket ad, de értékes egyéniséget sejtet, a mely ha szerencsésen tud fejlődni, meg fogja hozni a maga értékeit is.

Február 15. A nyugati harczterén a francziák és angolok az arcvonal számos pontján folytatják a felderítést. Lenstől északra és Champagneban e közben heves harczok támadtak. A német állások egy kiszögellő részében Tahuretól délkeletre a francziák megvetették lábukat.

Február 16. A nyugati harczterén néhány szakaszán tüzérékenység, mely a Champagneban Tahure és Ripont között este erősebbé vált. Flandriában és St. Mihieltől keletre sikeres kisebb német vállalkozások.

Február 17. A német hadvezetőség bejelenti, hogy a nagy-orosz harcvonalon a fegyverszünet február 18-án déli 12 órakor lejár. A nyugati harczterén Flandriában és az Artoisban a tűzharcz ismételen feléledt. Tahurenél és Ripon mellett, a Maas keleti partján és a Sundgauban időkint feléledt a harazi tevékenység.

Február 18. A nagy-orosz fronton délnél 12 órakor megkezdődtek az ellenségeskedések. A németek Dünaburgba való előnyomulásuk folytán harcz nélkül elérték a Dünát. Minthogy Ukrania a nagy-oroszok elleni nehéz harcaiban segítségül hívta a németeket, Kovel irányából is megkezdtek az előnyomulást.

Február 19. A németek bevonultak Dünaburgba. Csak csekély ellenállásra találtak, az ellenség legnagyobb részét felmenekült. A Duna hidjainak felrobbantása, melyet előkészítettek, nem sikerült. Luckot is harcz nélkül megszállták. A nyugati harczterén a németek a houthouli erdőnél éjjeli

előretöréseket vertek vissza. Az Oise—Aisne-csatorna mentén német gyalogsági osztagok sikeres felderítéseket hajtottak végre. Az olasz harczterén a Piave mentén és a Monte Asolone területén a tüzéréken tevékenység élénk volt.

Február 20. Az oroszok elleni hadműveletek közben a németek a riga-szentpétervári vasút két oldalán túl haladtak az eddig 20 kilométerre arcvonalai előtt fekvő orosz állásokon. Az Inzeennél tanusított győze orosz ellenállást hamar megtörték. Dünaburg és Luck közt nyugati szakaszon megkezdtek az előnyomulást. A nyugati harczterén tüzéréken és felderítő harczok. Az olasz harczterén a Monte Perticán meghiusult egy olasz támadás.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Február 14. A nyugati harczterén a francziák és angolok az arcvonal számos pontján folytatják a felderítést. Lenstől északra és Champagneban e közben heves harczok támadtak. A német állások egy kiszögellő részében Tahuretól délkeletre a francziák megvetették lábukat.

Február 15. A nyugati harczterén tüzéréken tevékenység, mely a Champagneban Tahure és Ripont között este erősebbé vált. Flandriában és St. Mihieltől keletre sikeres kisebb német vállalkozások.

Február 16. A nyugati harczterén néhány szakaszán tüzérékenység, mely a Champagneban Tahure és Ripont között este erősebbé vált. Flandriában és St. Mihieltől keletre sikeres kisebb német vállalkozások.

Február 17. A német hadvezetőség bejelenti, hogy a nagy-orosz harcvonalon a fegyverszünet február 18-án déli 12 órakor lejár. A nyugati harczterén Flandriában és az Artoisban a tűzharcz ismételen feléledt. Tahurenél és Ripon mellett, a Maas keleti partján és a Sundgauban időkint feléledt a harazi tevékenység.

Február 18. A nagy-orosz fronton délnél 12 órakor megkezdődtek az ellenségeskedések. A németek Dünaburgba való előnyomulásuk folytán harcz nélkül elérték a Dünát. Minthogy Ukrania a nagy-oroszok elleni nehéz harcaiban segítségül hívta a németeket, Kovel irányából is megkezdtek az előnyomulást.

Február 19. A németek bevonultak Dünaburgba. Csak csekély ellenállásra találtak, az ellenség legnagyobb részét felmenekült. A Duna hidjainak felrobbantása, melyet előkészítettek, nem sikerült. Luckot is harcz nélkül megszállták. A nyugati harczterén a németek a houthouli erdőnél éjjeli

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlebbi napokban: BUJANOVICS SÁNDOR, a magyar gazdálkodó egyik kiváló vezetője, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, a főrendiház tagja, 81 éves korában Budapesten. Elhunytát özvegya, született Pécsey Hermina, fia, Bujanovics Gyula volt sárosi főispán, leányai, Roskoványi Miklósné és Semsey Boldizsárné gyászolják. Tetemét Kiszászra szállították s az ottani családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. — Királydoróczi ASZTALOS György, nagykárolyi ref. lelkész, egykori érdemes esperese, 96 éves korában, Nagykárolyban. — HATALA PÉTER, a budapesti egyetemnek nyug. tanára, 86 éves korában, Marosvásárhelyen. — TÖVÖLGYI TITUSZ, író, 80 éves korában, Budapesten. — HELCZ FERENCZ, nyug. itélőtáblai bír., 71 éves korában, Vácson. — LONCSÁN JÓSEF dr., dunakömlödi plébános 78 éves korában. — FODOR ADOLF, iskolaszéki tag, 72 éves korában, Budapesten. — DEMKÓ KÁLMÁN, törbenedtrő, volt képviselő, 67 éves korában, Budapesten. — Szentmargittai KISS LAJOS dr., ügyvéd és földbirtokos, 67 éves korában, Dezséren. — HAMMERSBERG MIKLÓS dr. királyi járásbíró, kuriai tanácsjegyző, 47 éves korában, Budapesten. — ÖVARI KÁLMÁN, 50 éves korában, Balatonalmádi-ban. — Iglói SZÖNTAGH MÁRÓ, Dobosin. — RÉVÉSZ BENECZE, ügyvéd, nyug. városi tisztviselő, törvényhatósági bizottsági tag, 67 éves korában, Keskeméten. — SARKADI BÉLA dr. ügyvéd, — a fiatal generáció egyik kiváló tehetséggel tagja — 37 éves korában, Budapesten. — BÉRT ZSIGMOND FERENCZ, szentbenedekrendi áldozópap, okl. főgimn. tanár, Zalaapátiban. — DOLINAY GYULA, a mult évtizedek ismert ifjusági írója és több régebbi

DIANA * PUDER

Próbadoz ára 2 korona. — Nagy doboz ára 4 korona.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

lap volt szerkesztője, 67 éves korában, Sziget-szentmiklóson.

LOBKOVITZ FRIDERIKÁ hercegnő, a budapesti társaságunk egyik igen kedvelt tagja, 76 éves korában, Bécsben. — Özv. dr. szentgyörgyi WEISZ JÓZSEFNÉ, szül. árközi Geley Ida 73 éves korában, Abudabányán. — Özv. SEEFELNER GYULÁNÉ, szül. Polz Karolin Bécsben. — FRIZ PAULA, Zalaegerszeg. — SZAMOTA OLGA, néhai Szamota Zsigmond pénzügyminiszeri osztálytanácsosnak és feleségének, szül. Tóth Olgának egyetlen leánya.

EGYVELEG.

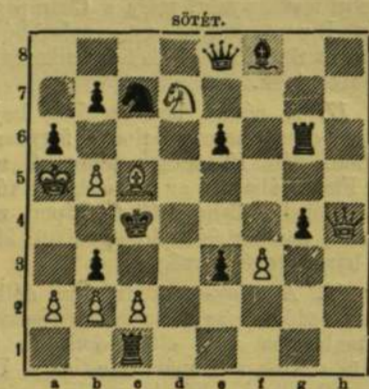
Automatikus izommozgások. Vannak emberek, a kik egy kis pilulát csak igen nehezen tudnak lenyelni, holott egy szászorta akkora ételdarabot a legnagyobb könnyűséggel, minden megerőltetés nélkül le tudnak gyúrti. Ennek a különös jelenségnek, részben legalább, az akarat és a figyelem az oka. Régi tapasztalat ugyanis, hogy olyan izommozgásokat, melyek a gyakori megismétlés következtében szinte automatikusakká lettek, egyáltalán nem, vagy csak nagy megerőltetéssel tudunk végrehajtani, ha föltettük magunkban, hogy el fogjuk őket végezni és ennek következtében azokat az izommozgásokat figyelemmel kísérjük. Míg önkéntelenül könnyen esnek nekünk azok az izommozgások, melyekkel a nevetés, a sírás, a tüszszentes, a nyelés, az ástítás járnak, ha akaratosan akarjuk azokat megcsinálni, nem bírjuk vagy csak tökéletlenül és nagy megerőltetés árán. Ezt a jelenséget Darwin már jól ismerte és ennek a ténynek az ismerete egy pár üveg jó borhoz segítette. Mint ugyanis egyik munkájában elmondja, 12 fiatalembernek egyszer azt a fogadást ajánlotta, hogy egyikük sem fog tudni tüszszszenteni, akármennyi tubákot szívnak föl az orrukba. És fogadását fényesen meg is nyerte, mert ámbár hihetetlen mennyiségű tubákot tömött a 12 fiatalember az orrába, tüszszszenteni egyik sem tudott. Nem tudott csupán azért, mert tüszszszenteni akart és egész figyelmét a tüszszszentesel járó izommozgásokra fordította. A nevetéssel, a sírással, az ástítással és a nyeléssel is így áll a dolog. Mihelyt nevetni, sírni, ástítani, nyelni akar az ember, nem tud, vagy ha nagy nehezen mégis megcsinálja, az a sírás, ástítás, nevetés, nyelés nem olyan, mint az, a mely önkéntelenül, magától indul meg.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 71-ik évi rendes közgyűlést júly 1918. évi március hó 2-án délután 4 órakor központi osztályában (V., Dorottya-utca 4. szám, saját épületben) tartja, melyre a t. cz.

részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak. Tgygyorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az alapszabályok 1., 26., 27., iránti határozathozatal. 2. Az alapszabályok 1., 26., 27., 51., 52., 156. és 158. §-ainak módosítása. 3. A nyugdíj-szabályzat 4., 7., 8., 13. és 18. §-ainak módosítása. 4. Tizenegy igazgatósági tag választása három évre. Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1917. évi december hó végéig saját nevükre írt részvényeket még le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb három nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbb bejárólóg folyó évi február hó 27-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályánál (V., Dorottya-utca 4. sz. vagy II. ker. Fő-utca 2. sz.) letenni. Ugyanott a megválasztott 1917. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 154. §-a értelmében folyó évi február hó 22-ét kezdve átvehető. Budapest, 1918. évi február hó 14-én. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága. (Utányomás nem díjazatik.)

SAKKJÁTÉK.

3091. számú feladvány Fritsch K.-tól, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 3073. számú feladvány megfejtése Schaad T.-től.

- 1. Vc8-b1 Be1xb1 2. Hd6-b5! stb. 1. Vb1-c1+ stb. 2. Vb1-c1+ stb. 2. Hd6x8 stb.

- A 3074. számú feladvány megfejtése C. L. Ceperetől. 1. Bh3-c3 b4xc3 2. Hd5-c3 stb. 1. Ff8xb4+ stb. 1. C7-c5 2. Be3xc5+ stb. 1. Kc5-f4 2. Hf6-h5+ stb.

A 3075. számú feladvány megfejtése Ömpe J.-től. 1. Vc4-e2 Ke5-d4 2. Hf6-d5 stb. 1. Kc5-f4 2. Hf6-h5+ stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest). — Takács Péter (Szeged). — Gróf Luzenberger Artur (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

Álmain voltak stb. A versekben nem találtunk semmit, a miből arra lehetne következtetni, hogy a ki írta, abban költői tehetség lakik.

A szerelem delihatalma. A novella nem érdekes, mert nincs irói szemmel elgondolva, sem megírva.

Ősz. Ha az önképzőkörben felolvassa, bizonyára sikert arat vele, mert van benne némi formai ügyesség; a nagy nyilvánosság elé azonban nem való, mert inkább olvasmányok visszhangja, mint eredeti költői mű.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 3-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Hét szük esztendő.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztésigly iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Eladó modern villa.

Pilis-Csabán szemben a vasuti állomással 710 □-ól területen 6 szoba, 1 nyitott és 1 üvegezett verandával, valamint megfelelő mellékhelyiségekkel; teljesen modern szolid építkezés, eladó.

Bővebbet Budapest IV., Egyetem-utca 4. alatt, a kapusnál.

A MAGYAR KÖNYVTÁR Szerkeszti RADÓ ANTAL

885-886. szám 887-888. szám

- MARIVAUX MAUKS KORNÉLIA SZERELEM JÁTÉKA Képek Mikszáth Kálmán életéből Vigjáték 3 felvonásban Érdemes intimitások a nagy író életéből Fordította RADÓ ANTAL Érdemes intimitások a nagy író életéből A legszebb francia rokokó-vigjáték Ára 80 fillér Ára 80 fillér

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Advertisement for rheumatism treatment with a circular logo and text: NINCSTÖBBÉ RHEUMA! ha megrendeli a JUNOSZESZ és JUNOZENOCST... Rendelésnél sziveskedjék lapunkra hivatkozni!

Második kiadásban jelent meg

A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR

az állami polgáriisk. tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A val-és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Ára 12 korona.

E kötetet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc reálisk. igazgató, Littke Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédeleztudós, Rácz Gyula a f. v. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közművelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölség, és a háború, elmékedések a jövőről; befejezőül: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

- 1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szótárral K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tankepesítő vizsgálatra készülőknek K 1.80
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra K 2.-
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal K 2.-
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felléptéig K 2.-
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felléptétől a legújabb korig K 2.-
10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban K 2.-
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria K 2.-
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika K 2.-
13-14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólasmódokkal K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

FOGAK és teljes fogorok... FOG... FOG... Dr. HEGEDŰS JAKAB fogorvos, egyetemi orvostudor, Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

EHRBAR és minden más előkelőbb mestergyártmányú zongorát, pianinót legelőszobában vehet a szolid Kiszolgálásról általánosan elismert REMÉNYI MIHÁLY cég zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianinók vétel, becseserőse, javítása és hangolása. Megnyitnak a vasutak! * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dús hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megővja a korai őszülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 10 és 15 K. BOTAR T. REGINA Budapest, VII., Erzsébet-körút 54. A nőknek dísz a szép haj, azért azt építeni kell.

Perzsaszőnyeg-különlegességek! Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGL NÉL IV., Deák-tér 4. * Telefon 6-76.

MATTONI-FELE GISSHÜBLER természetes ágványes SAVANYVÍZ!

Csillárok legmodernebb kivitelben, óriási választékban, készpénz vagy törlesztéses kölcsön-díj ellenében. Gáztűzhelyek, gázsütők, gázvasalók, gáztűzők kaphatók. „AUERFÉNY” BUDAPEST VI., Vilmos császár-út 3. szám.

Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehállításban rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crème-t utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a külföldön nagy felértékelést. A Margit-crème ártalmatlan, szirtalan vegyítésű készítmény, amely a külföldön nagy felértékelést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K. Margit-szappan 5- kor. Margit-pouder 1-50 kor. Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszertárban, illatszere- a drogua-üzletben

Viszketegséget, sömört, rüht, leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti «Barna zsír». Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 2.30 K, kis tégely 4 K, családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerárban, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím: Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerára, Győr.

Kinek van szeplője? Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán? Az használja teljes bízalommal Rozsnyay Szeráj arczkenőcsét, mely egyedül szer az arc tisztításánál, csuplók, miteserek, pattanások eltávolítására. Használatára az arc pár nap alatt bármennyire is hófehérre változik. Egy kis tégely Ára 80 fill., nagy tégely 1.20 K. Rozsnyay powder, az arczporok gyöngye, doboz 1.40 K, fehér, rózsás, sárga és testszímben. Készült: Rozsnyay M. gyógyszerára, Arad, Szabadság-tér 8.

MEGHÍVÓ.

A Salgótarjáni Köszvényárnyék Részvénytársulat folyó évi március hó 9-én délelőtt 11 órakor tartja Budapest, V., Arany János-utca 25. szám alatt levő központi irodahelyiségeiben

50. rendes évi közgyűlését,

melyre az igazgatóság a t. c. részvényeseket ezenel tisztelettel meghívja.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1917-ik üzleti évről;
2. A zárszámadások előterjesztése, határozathozatal ezek és a tiszta nyereség hovatartozása felett;
3. Felmentvény megadása az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak;
4. Felügyelő-bizottsági tagok választása.
5. Indítvány az alapszabályok 3., 13., 42., 52., 53. és 56. §-ainak módosítása, a 49., 50., 51., 54., 61. és 62. §-ainak törlése és a tisztviselők kereseti adójára vonatkozó határozatnak mint 63. §-nak az alapszabályokba való felvétele iránt.

Budapest, 1918. évi február hó 13-án.

Az igazgatóság.

Felkérjük azon t. c. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy a részvényeiket a szelvényekkel együtt f. évi február hó 28-ig bezárólag vagy a társulat fentjelzett helyén levő központi pénztárnál vagy pedig Wnben a K. K. priv. allg. österr. Boden-Credit-Anstalt-nál (I. Teinfaltstrasse 8.) tegyék le. 25 részvény egy szavazatra jogosít.

Értesítjük egyúttal a t. c. részvényeseket, hogy alapszabályaink értelmében az évi mérleg az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéssel együtt f. évi március 1-től kezdve a társulat központi irodájában rendelkezésükre áll.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Fontos minden háziasszonynak!

Marólug házilag való előállítására pár fillérbe kerül és a háziasszonyság belőle; hozzá ingyen csatolom: eczet- és kávépótlék-készítés (olcsó anyagokból). Magyar vagy német utasítást küld 3 korona 50 fillér beküldése ellenében

KÖKÉNY GYULÁNÉ, Fehértemplom.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

Gyár és VIII, Baross-u. 85. A főváros első és legnépszerűbb csipke-főzést: Fiókok: 11. Fő-utca 27, IV. Eski-út 6, Keokeméti-utca 14, V. Harminczad-utca 4, VI. Teréz-körút 39, Andrassy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józsa. 2-37

ALAPITVA 1914.
Gyászesetben Haltenberger Vilmos
ruhák soron kívül kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógépekben festetnek feketére. **Nagyvárad, Postaok.**
Postai megbízások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb”

czimű egyedüli magyar nyelvű ebtenyésztési szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5.— K, egyes szám ára 60 fillér.

Tessék mutatószámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Fiatalos, üde arczbőrt

várakozó elő 10 nap alatt és eltávolított minden tetűhírt, úgy mint miteszer, pattanás, sárgafolt, fánca, arrovörösség, likamos, hervadt, pettyhűdt bőrt, a Dr. Kasperling-féle szappán-szer. A kura egyszerű, otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befelezése után az arczbőr ragyogó szépségben, gyermeki üdőségben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15.— K. Diskréti szállítás utánvéttel. — Gyár: **HIVARYON & Co.** — Székhely: **GROSS ANTAL** Budapest, VIII., József-körút 23. (Főemlék 1.)

Német könyv Magyarországról

Czime:

UNGARN

Land und Volk, Geschichte, Staatsrecht, Verwaltung u. Rechtspflege, Landwirtschaft, Industrie und Handel, Schulwesen, Wissenschaftliches Leben, Literatur, bildende Künste.

Megírásában a legelső rendű írók és tudósok működtek közre:

Berzeviczy Albert, dr. Cholnoky Jenő, dr. Marczali Henrik, dr. Polner Ede, dr. Magyary Géza, dr. Rubinek Gyula, dr. Gratz Gusztáv, dr. Alexander Bernát.

A könyv a német közönség számára készült, de sok tanulsággal olvashatja a művelt magyar közönség németül tudó része is.

Ára 10 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Alapította Szerkeszti **GYULAI PÁL HEINRICH GUSZTÁV**

Egy-egy szám ára **30 fillér.**

Új sorozat:

1873—1877. szám:

HEINRICH GUSZTÁV A DON JUAN-MONDA

1878—1880. szám:

JOEL KÁROLY A TÖRTENELEM ÉSZSZERUSÉGE

Fordította **SÁS ANDOR dr.** 1881—1883. szám: **LEGŐJÁRÓKOR TÖRTÉNETE** **FRAKNÓI VILMOS**

A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉSEK BEFOLYÁSA A KÜLPOLITIKÁRA

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

Elsőrendű, hegyaljai jól öszezefort erősen kifejlesztett egy, kettő és három éves, gyökeres, fajtiszta **szőlőoltványok** továbbá „NOVA”-féle hazai dugyökézzel, rendkívül kifejlesztett magántermő **szőlővesszők** nagy mennyiségben, mérsékelt árák mellett, kerülnek eladásra. Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld, czim: **„NOVA” szőlővessző és szőlőoltványtelep kezeléségre** Arad, Szabadság-tér 10.

Vidám perczeket szerez magának, ha elolvassa **ZSOLDOS LÁSZLÓ** új könyvet. Czime:

AZ ÜRGE

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

Új aktuális könyv!

NEUMANN KÁROLY dr.

VÁMTARIFA ÉS VASUTI DIJSZABÁS

Kereskedelempolitikai tanulmány

Ára 4 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

Törökök

a címe

Dobay István könyvének,

mely most jelent meg második kiadásban

A szerző, ki beutazta a török harczteret és a Dardanellákat, élénk és vonzó előadásban számol be ott szerzett tapasztalatairól és sok egyéb érdekes dolgokat is mond el török testvéreinkről. A könyvet 33 illusztráció díszíti. **Ára öt korona.**

Kapható „A Társaság” kiadóhivatalában Budapest, IV., Reáltanoda - utca 18. sz. és minden könyvkereskedésben.

9. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, MÁRCIUS HÓ 3.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 80 fillér. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egészévre — 40.— korona. Félévre — 20.— korona. Negyedévre — 10.— korona. Külföldi előfizetésekre a postailag meg-határozott viteldij is csatolandó.

AZ OLASZ POLGÁRI LAKOSSÁG KÖZT KATONÁINK ÉLELMET OSZTANAK KI.